

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O POTPORAMA
POLJOPRIVREDI, RURALNOM
RAZVOJU I RURALNOM
TURIZMU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2015. GODINI**

Materijal pripremljen u

*Upravnom odjelu za poljoprivredu i
ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*

Osijek, veljače 2016.

**INFORMACIJA O POTPORAMA
POLJOPRIVREDI, RURALNOM
RAZVOJU I RURALNOM TURIZMU NA
PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE
ŽUPANIJE U 2015. GODINI**

I. POTPORE POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE U 2015. GODINI

Područje Osječko-baranjske županije prostire se na površini od 4.155 km² i predstavlja jedno od najintenzivnijih područja poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj s 212.095 ha poljoprivrednih površina, od toga oranica 200.682 ha, voćnjaka 4.411,49 ha, vinograda 2.083 ha, livada 1.242,29 ha, pašnjaka 2.851,31 ha, staklenika na oranici 39,79 ha, iskrčenih vinograda 113,40 ha, rasadnika 103,21 ha, mješovitih trajnih nasada 97,89 ha i ostalih vrsta korištenja 67,34 ha, te 99.028 ha šuma (Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ARKOD na dan 22. rujan 2015. godine).

Osječko-baranjska županija je područje bogatih i kvalitetnih prirodnih resursa - zemljišta dobre plodnosti, klimatskih pogodnosti i obilja vodnih resursa. Važnost poljoprivrede proizlazi ne samo iz tradicionalne uloge osiguranja prehrambenih potreba stanovništva, razvoja prehrambene industrije, već iz njezine uloge u očuvanju ruralnog prostora, ekološke ravnoteže i održanju tradicijskih vrijednosti, materijalne i duhovne kulture hrvatskog sela.

Mogućnosti za ekonomski razvitak i poboljšanje uvjeta življenja na području naše Županije nalaze se prije svega u prirodnim resursima, očuvanom okolišu, relativno nezagađenom tlu, bogatstvu vodotokova, umjerenoj klimi što omogućava bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta, kako u prirodi (poznate slavonske šume) tako i mogućnostima uzgoja, dobrom zemljopisnom položaju, izgrađenosti infrastrukture i napose u ljudskom potencijalu.

Osječko-baranjska županija pokrenula je i provodi niz projekata s ciljem razvoja i unaprjeđenja poljoprivrede na području naše Županije. Potrebna financijska sredstva za provedbu razvojnih projekata u poljoprivredi Županija je osigurala iz prihoda od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, sukladno propisima koji reguliraju navedeno.

Hrvatska poljoprivredna politika i hrvatska poljoprivreda u razdoblju koje je prethodilo pridruživanju Republike Hrvatske Europskoj uniji učinile su konačne prilagodbe i usklađivanje sa sustavom Zajedničke poljoprivredne politike EU (ZPP) i pravilima korištenja europskih poljoprivrednih fondova - Europski poljoprivredni garancijski fond (EAGF) i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD), donošenjem Zakona o potporama poljoprivredi i ruralnom razvoju, nastavno: Zakon ("Narodne novine" broj 80/13., 41/14. i 107/14.).

Navedenim Zakonom uredila se primjena i provedba Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 73/2009 kao i provedba svih njenih izmjena i dopuna koja je postala sastavni dio Zakona, kao i područje ostalih potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju koje su u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede. One se odnose na plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima te mjere ruralnog razvoja koje se temeljem programa ruralnog razvoja financira iz Europskog fonda za poljoprivredu i ruralni razvoj u programskom razdoblju 2014. - 2020.

Također, Zakon je uredio sustav praćenja svih oblika državne potpore u sektoru poljoprivrede sukladno pravilima koja se primjenjuju u Europskoj uniji. Zakonom od trenutka pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji uređena je potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju koja podrazumijeva:

- program izravne potpore,
- državnu potporu,
- plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima,
- mjere ruralnog razvoja.

Za potrebe provedbe programa izravne potpore Zakonom se utvrđuju nadležnosti zadaće i pojedine specifične odredbe u provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 od 19. siječnja 2009. godine kojom se utvrđuju zajednička pravila za programe izravne potpore za poljoprivrednike u okviru Zajedničke poljoprivredne politike i određeni programi potpore za poljoprivrednike.

Zakonom su propisane mjere potpore iz programa izravne potpore koje se primjenjuju na Republiku Hrvatsku, korištenje proizvodno vezane potpore te mogućnost korištenja specifične potpore. Za potrebe provedbe sustava državne potpore poljoprivredi Zakonom se utvrđuje Ministarstvo poljoprivrede kao nadležno tijelo za državne potpore u poljoprivredi te se definiraju davatelji i korisnici mjera državne potpore u poljoprivredi.

Prema članku 34. stavak 1. Zakona, državne potpore dodjeljuju se sukladno pravilima Europske unije o pružanju državne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, a pored ostalog u skladu s člankom 36. zakona obuhvaćaju i potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju koje su financirane od strane tijela državne uprave iz proračuna jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave te svake pravne osobe koja dodjeljuje državne potpore.

Državnim potporama karakteriziraju se:

- postojeće potpore, u primjeni prije pristupanja i koje se žele primjenjivati u prijelaznom razdoblju od tri godine nakon pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju,
- nove državne potpore koje će se primjenjivati nakon pristupanja.

Postojeće državne potpore morale su se prijaviti Europskoj komisiji u razdoblju od četiri mjeseca od dana pristupanja, nakon čega Europska komisija je mogla pokrenuti postupak za ukidanje pojedine mjere državne potpore koje nisu usklađene sa zajedničkim tržištem Europske unije.

Davatelji državnih potpora su: Republika Hrvatska putem ovlaštenih pravnih osoba i središnjih tijela državne uprave te jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave. Prethodno navedeni davatelji državnih potpora sukladno tada važećem Zakonu o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju do 1. ožujka, odnosno do 10. rujna 2013. godine morali su prijaviti Ministarstvu poljoprivrede postojeće mjere lokalne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju koje žele zadržati i nakon pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nadležno Ministarstvo prijavljene postojeće državne potpore prijavilo je Europskoj komisiji u razdoblju od četiri mjeseca od dana pristupanja, nakon čega Europska komisija može pokrenuti postupak za ukidanje pojedine mjere državne potpore koje nisu usklađene sa zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske unije.

Postupajući u skladu s prethodno navedenim Osječko-baranjska županija je prijavila lokalne potpore poljoprivredi koje želi dodjeljivati u navedenom trogodišnjem razdoblju, a koje su u skladu s Zajedničkom poljoprivrednom politikom, te dostavila potrebnu dokumentaciju.

Kao postojeće potpore koje Osječko-baranjska županije želi provoditi u razdoblju 2013. - 2015. godine, prijavljene su Ministarstvu poljoprivrede sljedeće potpore iz članka 2. stavak 2. točke b), c) i d) Odluke o poticanju poljoprivrede i ruralnog razvoja u razdoblju 2013. do 2015. godine ("Županijski glasnik" broj 4/11., 4/12. i 7/13.) i to:

- b) posebne potpore poljoprivredi:
  1. potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi
  2. potpora za pomoć oštećenima u slučaju elementarne nepogode
  3. potpora sudionicima manifestacija
  4. potpora za edukaciju poljoprivrednika
  5. potpora za zaštitu autohtonih proizvoda
  6. potpora malim poduzetnicima u poljoprivredi
- c) potpora za uređenje ruralnog prostora
- d) potpora za poboljšanje i povećanje produktivnosti tla.

Također su kao postojeće potpore prijavljeni sljedeći projekti i program:

1. Kontrola plodnosti tala na poljoprivrednim gospodarstvima
2. Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije
3. Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2013. - 2016. godine ("Županijski glasnik" broj 10/13.)

U postupku stvaranja potrebnih uvjeta za primjenu navedenih postojećih potpora u razdoblju od 2013. - 2015. godine, a sukladno zahtjevu Ministarstva poljoprivrede Skupština Osječko-baranjske županije uskladila je Odluku o poticanju poljoprivrede i ruralnog razvoja na području Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2013. do 2015. godine ("Županijski glasnik" broj 7/13.) sa stajalištima Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Sukladno Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, točki 3. priloga IV., Ministarstvo poljoprivrede je Europskoj komisiji 28. listopada 2013. godine dostavilo sve zaprimljene mjere postojećih potpora, uključujući i prijavljene mjere potpore Osječko-baranjske županije. Prema navedenom prilogu IV. točki 4. sve prijavljene mjere potpore smatraju se "postojećim" potporama sukladno članku 108. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, te se mogu provoditi tijekom razdoblja od tri godine od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Europska komisija je u je u Službenom listu Europske unije C 414 od 20. studenog 2014. godine, Informacije i objave, Postupci u vezi s provedbom politike tržišnog natjecanja, 2014/C 414/08 Komunikacija Komisije-Državne potpore-Objava postojećih potpora u Hrvatskoj u poljoprivrednom sektoru, objavila državne potpore koje je Hrvatska prijavila u skladu s postupkom utvrđenim u Prilogu IV. točke 3. podtočke (b) Sporazuma o pristupanju.

Donošenjem novog Zakona o poljoprivredi ("Narodne novine" broj 30/15.) koji je stupio na snagu 17. ožujka 2015. godine, izvan snage stavljen je Zakona o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 80/13., 41/14. i 107/14.), međutim sukladno članku 186. stavak 2. postupci započeti po odredbama Zakona o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 80/13., 41/14. i 107/14.) i Zakona o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 120/12. i 136/12.). dovršit će se po odredbama tih propisa.

Sredstva za financiranje razvoja poljoprivrede putem programa i projekata navedenih u ovoj Informaciji osiguravaju se iz namjenskih prihoda ostvarenih od prodaje, zakupa, dugogodišnjeg zakupa poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i koncesije ribnjaka temeljem članka 44. stavak 2. i članka 75. stavak 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" broj 39/13. i 48/15.).

II. POSEBNE POTPORE U POLJOPRIVREDI U 2015. GODINI

Posebne potpore u poljoprivredi u 2015. godini dodjeljivale su se temeljem Odluke o poticanju poljoprivrede i ruralnog razvoja na području Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2013. do 2015. godine ("Županijski glasnik" broj 4/11., 4/12. i 7/13. nastavno: Odluka).

Radi stvaranja pretpostavki za provedbu Županijske razvojne strategije u dijelu koji se odnosi na razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora, Županija je uredila uvjete, način i postupak poticanja poljoprivrede sredstvima proračuna Osječko-baranjske županije, a u svrhu unaprjeđenja poljoprivrede, te ruralnog razvoju kroz očuvanje ruralnog prostora i unaprjeđenje kvalitete života u tom prostoru na području Osječko-baranjske županije. Poticanje poljoprivrede i ruralnog razvoja ostvaruje se dodjelom potpora, odnosno provođenjem i sufinanciranjem projekata koji imaju za cilj razvoj i unaprjeđenje poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Korisnici sredstava iz proračuna Osječko-baranjske županije, odnosno potpora utvrđenih Odlukom su fizičke i pravne osobe koje imaju prebivalište, odnosno sjedište na području Županije i koje ispunjavaju uvjete utvrđene Odlukom odnosno posebnim propisima o potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Postupak obrade podnesenih zahtjeva provodi Povjerenstvo za potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Županije. Odluku o dodjeli potpora donosi župan na prijedlog Povjerenstva.

1. Potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi

Potpore za istraživačke projekte u poljoprivredi kojim se financiraju ili sufinanciraju istraživački projekti primjenjivi u poljoprivredi, a koju provode pravne osobe registrirane za znanstvene, odnosno istraživačke radove, dodjeljuje se za:

- istraživanje tržišta i marketinga u poljoprivredi
- istraživanje u području prerade, skladištenja i čuvanja poljoprivrednih proizvoda
- istraživanje vezano uz navodnjavanje, stočarsku proizvodnju, dugogodišnje nasade i ekološku proizvodnju.

Potpore za pojedini istraživački projekt sukladno Odluci iznosi od 10.000,00 do 50.000,00 kuna u ovisnosti od značaja pojedinog projekta za unaprjeđenje poljoprivrede i prehrambene industrije, a ostvaruje se pod sljedećim uvjetima:

- da se istraživački projekt provodi na području Županije
- da je projekt primjenjiv na poljoprivrednim gospodarstvima.

U 2015. godini odobrena je potpora Prehrambeno-tehnološkom fakultetu iz Osijeka u iznosu od 15.000,00 kuna za istraživačke projekte primjenjiv u poljoprivredi pod nazivom "Istraživanje kemijskih, tehnoloških i nutritivnih svojstava čepinskog kupusa - osnova za izradu specifikacija u postupku zaštite izvornosti", a voditelj istraživačkog projekta je prof.dr.sc. Drago Šubarić. Rezultati ovoga Projekta koristit će udruga pod nazivom "Čepinski kupus", a u cilju provedbe postupka zaštite čepinskog kupusa oznakom izvornosti.

Prehrambeno-tehnološki fakultet proveo je istraživanja vezana za ispitivanja svojstava čepinskog kupusa (udio fenolnih kiselina, ukupnih polifenola, ukupnih flavonoida, aod antioksidacijske aktivnosti ABTS i DPPH metodama). Dobiveni rezultati bit će dio Specifikacije proizvoda s kojom će se ići u postupak zaštite naziva proizvoda zaštićenom oznakom izvornosti.

2. Potpora za pomoć oštećenima u slučaju elementarne nepogode

Potpore za pomoć oštećenima u slučaju elementarne nepogode dodjeljuje se obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima i poljoprivrednim obrtima u slučaju štete od elementarne nepogode u poljoprivrednoj proizvodnji, odnosno objektima za poljoprivrednu proizvodnju kada ne ostvaruju pomoć iz državnog proračuna. Visina potpore ovisi o visini utvrđene ukupne štete te ne može biti veća od 25% ukupno utvrđene štete, a iznosi maksimalno 10.000,00 kuna.

U 2015. godini temeljem navedene Odluke dodijeljena su dvije potpore za ovu namjenu u ukupnom iznosu od 20.000,00 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 1.

Tablica 1. Pregled dodijeljenih potpora za pomoć oštećenima u slučaju elementarne nepogode

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Tomo Mihaljek, Levanjska Varoš	ublažavanja posljedice od požara u kojem je u potpunosti izgorio kombajn, te su oštećeni i ostali poljoprivredni strojevi	10.000,00
2.	Općina Levanjska Varoš	dovoz pitke vode za potrebe poljoprivrednih gospodarstava koja se bave stočarskom proizvodnjom uslijed elementarne nepogode suše	10.000,00

3. Potpora sudionicima manifestacija

Potpore sudionicima i organizatorima manifestacija, dodjeljuje se kao posebna potpora poljoprivredi u okviru horizontalnih instrumenata potpore koji se primjenjuju i na poljoprivredni sektor. Dodjeljuje se za sajmove, festivale, smotre, natjecanja i druge srodne manifestacije koje su od značaja za razvoj poljoprivrede, autohtonih proizvoda, očuvanje tradicije i kulturne baštine na području Županije, a koji su od interesa za Županiju.

Potpore se odobrava za nastale troškove vezane uz zakup izložbenog prostora, promidžbeni materijal, brošure, letke, nabavu narodnih nošnji, instrumenata, kao i druge opravdane troškove koji su u neposrednoj vezi s navedenim manifestacijama. Visina potpore određuje se ovisno o značaju manifestacije za ostvarivanje ciljeva Županije i može iznositi do 50% opravdanih troškova. U 2015. godini temeljem Odluke dodijeljeno je 119 potpora u ukupnom iznosu od 506.200,00 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 2.

Tablica 2. Pregled dodijeljenih potpora sudionicima manifestacija

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Udruga Petaračke buše, Baranjsko Petrovo Selo	izrada 15 tradicionalnih bundi sastavnog dijela odjeće strašnih buša i organizacija manifestacije "Petaračke buše" održane od 15. do 17. veljače 2015. godine u Baranjskom Petrovom Selu	10.000,00
2.	Udruga voćara "Voćar-Đakovština", Đakovo	sudjelovanje na sajamskim manifestacijama tijekom godine s proizvodima članova Udruge	4.000,00
3.	Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku	organizacija 5. Znanstveno-stručnog skupa "Voda za sve" održanoga 20. ožujka 2015. godine u Osijeku	2.000,00
4.	Udruga "Šokaca", Đakovo	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji "Šokačka večera" održane 31. siječnja 2015. godine u Đakovu	2.000,00
5.	Kulturno umjetničko društvo "Baranjac", Topolje	organizacija i sudjelovanje na pokladnoj manifestaciji Buše održanoj 16. i 17. veljače 2015. godine u Topolju	2.000,00
6.	Kulturno umjetničko društvo "Šokadija", Strizivojna	organizacija i sudjelovanje na županijskoj smotri folklornog pjevanja održanoj 8. veljače 2015. godine u Strizivojni	3.000,00
7.	Udruga "Žena veselog srca" Lapovci, sekcija KUD-a	sudjelovanje na međunarodnoj smotri folkloru održanoj 12. ožujka 2015. godine u Pragu u Češkoj	5.000,00
8.	Konjogojska udruga "Čepin", Čepin	organizacija i sudjelovanje na 14. Pokladnom jahanju održanom 31. siječnja 2015. godine u Čepinu	2.000,00
9.	Konjogojska udruga "Piškorevci", Piškorevci	organizacija i sudjelovanje na Pokladnom jahanju održanom 31. siječnja 2015. godine u Piškorevcima	2.000,00
10.	Konjogojska udruga "Široko Polje", Široko Polje	organizacija i sudjelovanje na Pokladnom jahanju održanom 8. veljače 2015. godine u Širokom Polju	2.000,00
11.	Konjogojska udruga "Vranac", Laslovo	organizacija i sudjelovanje na tradicionalnoj manifestaciji Pokladno jahanje održanoj 15. veljače 2015. godine u Laslovu	2.000,00

12.	Kulturno umjetničko društvo "Čepinski Martinci", Čepinski Martinci	organizacija i sudjelovanje na tradicionalnoj manifestaciji 7. Martinačko pokladno sijelo, održano 14. veljače 2015. godine u Čepinskim Martincima	2.000,00
13.	Kulturno umjetničko društvo "Neven", Petrijevci	nabavka glazbenih instrumenata i narodnih nošnji	3.000,00
14.	Udruga pčelara "Đakovština", Đakovo	organizacija proslave 90. obljetnice Udruge pčelara, održane 14. veljače 2015. godine u Đakovu	3.000,00
15.	Udruga Gazdinski krug demokratske zajednice Mađara Hrvatske, Bilje	organizacija studijskih putovanja radi upoznavanja poljoprivrednika s upotrebom novih tehnologija na stočnim farmama, kao i organizacije sudjelovanja poljoprivrednih proizvođača na različitim sajamskim manifestacijama radi pronalaska novih tržišta za svoje poljoprivredne proizvode	3.000,00
16.	Glas Slavonije d.d. Osijek	organizacija manifestacije "Što su jeli naši stari u korizmi" u suradnji s Udrugom "Šokačka grana", te objavi posebnog priloga o navedenom	10.000,00
17.	Kulturno umjetničko društvo "Tena", Đakovo	organizacija i sudjelovanje na dobrotvornom koncertu "Srce za Tenu", održanom 12. veljače 2015. godine	10.000,00
18.	Kulturno umjetničko društvo "Bizovac", Bizovac	sudjelovanje na Međunarodnoj smotri folkloru u Sloboziji, u Rumunjskoj, održanoj 21. - 24. svibnja 2015. godine	7.000,00
19.	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Izvor", Donja Motičina	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji "Korizmena jela i pjesma", održanoj 22. ožujka 2015. godine	3.000,00
20.	Udruga žena Katruže Kozarac	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji "Vuzmenka u Kozarac"	2.500,00
21.	Kulturno umjetničko društvo "Jasen", Šaptinovci	obnova narodnih nošnji Kulturno umjetničkog društva "Jasen", Šaptinovci	3.000,00
22.	Udruga "Tradicijom za budućnost", Petlovac	nabavka kompleta muških i ženskih narodnih nošnji za potrebe folklorne sekcije "Kraluš" koja djeluje unutar Udruge	4.000,00
23.	Poljoprivredni fakultet u Osijeku	organizacija i sudjelovanje na Okruglom stolu na temu "Smjernice izrade novoga Zakona o slatkovodnom ribarstvu" održanome 26. ožujka 2015. na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku	5.000,00
24.	Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Studentski zbor	organizacija i sudjelovanje na edukacijskoj manifestaciji "Agrounijada 2015" održanoj 14. do 17. svibnja 2015. u Poreču	2.000,00
25.	Turistička zajednica Grada Belišća	organizacija posjeta poljoprivrednih i agroturističkih gospodarstava iz Općine Konavle Osječko-baranjskoj županiji	3.000,00
26.	Udruga "Press centar za okoliš Hrvatske" Osijek	sudjelovanje na "Lošinjskim danima bioetike 2015" održanima od 17. do 20. svibnja 2015. u Malom Lošnju	1.000,00
27.	Kulturno umjetničko društvo "Golubica", Grabovac	sudjelovanje na manifestaciji povodom "Vidovdana" u Vidovcu-Prigorje održanoj od 20. do 21. lipnja 2015.	2.000,00
28.	Kulturno umjetničko društvo "Šokadija", Budrovci	organizacija i sudjelovanje na 20. kulturnoj manifestaciji "U Budrovci na Nedilju bilu" održanoj 11. travnja 2015. u Budrovcima	2.000,00

29.	Kulturno umjetničko društvo "Petefi Šandor", Ivanovci Đakovački	sudjelovanje sa sekcijom djece KUD-a na manifestaciji "Dječji dani" u Kraljevici održanoj od 10. do 12. svibnja 2015.	2.000,00
30.	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Darda", Darda	gostovanje u Sv. Martinu na Muri od 17. do 19. travnja 2015. godine s ciljem predstavljanja kulturne baštine kao i gastronomske ponude	3.000,00
31.	Kulturno umjetničko društvo "Zora", Piškorevci	sudjelovanje na međunarodnoj smotri folklor "Ohrid Open" koja se pod pokroviteljstvom UNESCO-a održala u Ohridu od 30. travnja do 4. svibnja 2015.	5.000,00
32.	Konjogojska udruga Bučje Gorjansko	nabavka potrebne opreme za konje članova udruge u cilju sudjelovanja na manifestacijama	1.500,00
33.	Kulturno umjetničko društvo "Drenjanci", Drenje	nabavka potrebne ženske i muške obuće (ženski opančići, muške čizme i muške šivane sandale) za nastupe članova KUD-a	5.000,00
34.	Kulturno umjetničko društvo "Josip Čoklić", Rakitovica	za pokriće troškova nabavke tamburaških instrumenata za potrebe KUD-a	3.000,00
35.	Općina Satnica Đakovačka	organizacija "Proljetnog sajma" u Satnici Đakovačkoj održanog od 23. svibnja do 7. lipnja 2015. godine	5.000,00
36.	Općina Bizovac	organizacija tradicionalne manifestacije 12. "Bizovačke večeri" održane od 15. do 19. srpnja 2015. godine u Bizovcu	5.000,00
37.	Udruga voćara i vinogradara Našice	organizacija i sudjelovanje na VIII. edukacijskom ocjenjivanju voćnih rakija i likera održanome 7. lipnja 2015. godine u Našicama, kao i za organizaciju edukacijskih predavanja	2.000,00
38.	Udruga pčelara "Valpovštine", Valpovo	organizacija i sudjelovanje na 7. regionalnoj manifestaciji "Dani meda Valpovštine" održanoj 30. travnja i 2. svibnja 2015. godine u Belišću	3.000,00
39.	Gljivarsko društvo Našice	organizacija i sudjelovanje na predstavljanju vinara i vinskih cesta s područja Feričanačkog vinogorja vinarima s otoka Visa	2.000,00
40.	Glas Slavonije d.d. Osijek	organizacija 8. Međunarodnog znanstveno-stručnog skupa "Poljoprivreda u zaštiti prirode i okoliša" održanog od 1. do 3. lipnja 2015. godine u Vukovaru	5.000,00
41.	Agrozoli obrt, Suza	sudjelovanje na vinskom sajmu "Vinski podrum" u Splitu, održanom od 22. do 23. svibnja 2015. godine s vlastitom proizvodnjom vina	3.000,00
42.	Kulturno umjetničko društvo "Kuševac", Kuševac	organizacija i sudjelovanje na 8. manifestaciji "Selo moje na brdašcu" održanoj 6. lipnja 2015. godine u Kuševcu	2.000,00
43.	Kulturno umjetničko društvo "Zagorci", Beljevina	organizacija i sudjelovanje na međunarodnoj smotri folklor pod nazviom "Beljevina i Zagorci u srcu" održanoj 27. lipnja 2015. godine	3.000,00
44.	Hrvatski sokol Osječko-baranjske županije	sudjelovanje tijekom godine na različitim manifestacijama	10.000,00
45.	Muška pjevačka družina Bocanjevački pajdaši iz Bocanjevaca	nabavka dijelova slavonske nošnje, te druge potrebne opreme za potrebe pjevačke družine	2.000,00

46.	Općina Kneževi Vinogradi	organizacija Gator festa održanog 12. i 13. lipnja 2015. godine u Zmajevcu i Kneževim Vinogradima	5.000,00
47.	Općina Drenje	organizacija tradicionalne manifestacije 19. Susreti prijateljstva održanoj 13. lipnja 2015. godine u Drenju uz nastupe kulturno umjetničkih društava iz raznih dijelova Republike Hrvatske	3.000,00
48.	Općina Trnava	organizacija tradicionalne 28. Bonavite kulturno-gospodarske manifestacije vina i vinara Slavonije i Baranje iz svih pet slavonskih županija, održanoj 20. lipnja 2015. godine u Trnavi	10.000,00
49.	Univerzal d.o.o. Đakovo	organizacija 7. Sajma poljoprivrede, obrtništva i gospodarstva u sklopu Đakovo expo "Zlatne ruke" održanog od 15. do 17. svibnja 2015. godine u Piškorevcima s međunarodnim karakterom	5.000,00
50.	Koncert d.o.o. Osijek	organizacija promocije regionalnih vinara i vina, održanoj 30. svibnja 2015. godine u Tvrdi u Osijeku	3.000,00
51.	Konjički klub Zenta Selci Đakovački	organizacija 5. Šokačke alke, održane 26. srpnja 2015. godine u Selcima Đakovačkim	1.000,00
52.	Kulturno umjetničko društvo "Veseli Šokci", Punitovci	sudjelovanje na smotri folkloru u Mokošici, održanoj 20. lipnja 2015. godine i na manifestaciji "Jel Gabela gdje je prije bila" održane 31. srpnja 2015. godine u Čapljini	5.000,00
53.	Kulturno umjetničko društvo "Ravnica", Habjanovci	organizacija i sudjelovanje na 6. tradicijskoj smotri folkloru pod nazivom "Abljanovci, moje selo malo" održanoj 6. lipnja 2015. godine u Habjanovcima	3.000,00
54.	Kulturno umjetničko društvo "Josipovac", Josipovac	organizacija i sudjelovanje na Smotri folkloru pod nazivom "Pokraj Drave tri su derma stara" održanoj 20. lipnja 2015. godine u Josipovcu i za sudjelovanje na međunarodnoj smotri folkloru u Vinici u Bosni i Hercegovini održane od 4. do 5. srpnja 2015. godine	5.000,00
55.	Konjogojska udruga "Baranja", Branjin Vrh	organizacija i sudjelovanje na manifestacijama tijekom godine	3.000,00
56.	Kulturno umjetničko društvo "Dukat", Vladislavci	organizacija i sudjelovanje na smotri folkloru "Ivanjsko sijelo" održanoj 13. lipnja 2015. godine u Vladislavcima	3.000,00
57.	Bečarine, muška vokalna skupina Kulturno umjetničkog društva "Tena", Đakovo	sudjelovanje na manifestaciji u Karaševu u Rumunjskoj od 13. do 14. lipnja 2015. godine kao i na drugim manifestacijama tijekom godine	3.000,00
58.	Tamburaška škola Marković, Mece	organizacija i sudjelovanje na koncertu povodom 10. obljetnice Tamburaške škole koji je održan 28. lipnja 2015. godine u Mecama	3.000,00
59.	Udruga "Krijes", Sarvaš	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji paljenja krijesa, održanoj 23. lipnja 2015. godine u Sarvašu	2.000,00

60.	Kulturno umjetnička udruga Franjo Ebling, Sveti Đurađ	organizacija i sudjelovanje na manifestacijama tijekom godine, u cilju očuvanja tradicije i kulturne baštine Slavonije i Šokaca	3.000,00
61.	Kulturno umjetničko društvo "Jasen", Šaptinovci	organizacija i sudjelovanja na tradicionalnoj smotri folklora "Šaptinovačke ljetne večeri" održana 12. srpnja 2015. godine u Šaptinovcima	2.000,00
62.	Tamburaški sastav "Bangaloze", Strizivojna	popravka tambura potrebnih za sudjelovanje na manifestacijama koje su od značaja za očuvanje tradicije i kulturne baštine	1.000,00
63.	Poljoprivredni fakultet Osijek	organizacija i sudjelovanja na Međunarodnom simpoziju "Stočarski znanstveni dani" održan od 21. do 24. rujna 2015. godine u Nacionalnom parku Brijuni	3.000,00
64.	Općina Podgorač	organizacija manifestacije "Podgoračke ljetne noći 2015. godine" održane 26. srpnja i 2. kolovoza 2015. godine s ciljem promocije tradicijske gastronomije i prikaza starih običaja	3.000,00
65.	Udruga voćara, vinograda i vinara "Čibogat" Topolje	sudjelovanja na manifestacijama tijekom godine s proizvodima članova Udruge	3.000,00
66.	Udruga mladih "Bečari", Črnkovec	organizacija i sudjelovanja na natjecanju u kuhanju čobanca, održanog 1. kolovoza 2015. godine u Črnkovicima	2.000,00
67.	Kulturno umjetničko društvo "Leopold" Osijek	organizacija i sudjelovanja na kulturnim manifestacijama tijekom godine s ciljem očuvanja tradicije i kulturne baštine	3.000,00
68.	Kulturno umjetničko društvo "Đurđenovac", Đurđenovac	organizacija i sudjelovanje na 10. jubilarnom slavljeničkom koncertu	2.500,00
69.	Kulturno umjetničko društvo "Šokadija" Bocanjevci	sudjelovanje na smotri folklora u Svetom Filipu i Jakovu, održanoj od 29. srpnja do 3. kolovoza 2015. godine s pjesmom i plesovima Slavonije	3.000,00
70.	Općina Erdut	organizacija manifestacije "Wine&Bike Tour Erdut" održane od 4. do 6. rujna i 12. rujna 2015. godine u cilju promocije vinskih cesta i vinskih podruma kao i drugih aktivnosti vezanih uz vinarstvo i vinogradarstvo	10.000,00
71.	Općina Bilje	organizacija 16. Međunarodnih Etno susreta održanih 5. i 6. rujna 2015. godine u Bilju uz nastupe domaćih i inozemnih folklornih skupina kao i natjecanja u pripremi starih jela	10.000,00
72.	Udruga proizvođača kulena "Baranjski kulen", Beli Manastir	sudjelovanje na predstavljanju Baranjskog kulena u Bruxelles dana 2. rujna 2015. godine kao tradicionalnog proizvoda koji će biti zaštićen europskom oznakom zemljopisnog podrijetla	5.000,00
73.	Vinoteka Vinita Osijek	organizacija 2. međunarodnog festivala vina, delicija i ugodnog življenja "OSIJEK WINE FEST" održanog 6. i 7. studenog 2015. godine u prostoru Muzeja Slavonije, a u cilju promocije vina i delicija kao dijela enogastronomске tradicije	3.000,00
74.	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Darda", Darda	organizacija i sudjelovanja u obilježavanju 15-te obljetnice postojanja KUD-a uz brojne programe te snimanje DVD-a	5.000,00

75.	Kultuno umjetničko društvo "Zagorci", Beljevina	nabavke nošnji za potrebe nastupa KUD-a na smotrama folkloru kao i popravak tamburaških instrumenata	3.000,00
76.	Centar za kulturu i sport Tenja, Kulturno umjetničko društvo Josip Šošić	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji "Slavonijo u jesen si zlatna", održanoj od 3. do 6. rujna 2015. godine	5.000,00
77.	Udruga "Žena veselog srca" Sekcija Kulturno umjetničkog društva "Vesela Šokadija" Lapovc	organizacija i sudjelovanja na manifestaciji "Jesen u Lapovcima" održanoj 10. listopada 2015. godine u Lapovcima kao i na drugim manifestacijama tijekom godine	2.000,00
78.	Kulturno umjetničko društvo "Vesela Šokadija", Koritna	sudjelovanje na smotrama folkloru i drugim manifestacijama tijekom godine	3.000,00
79.	Matica Slovačka Josipovac, Josipovac Punitovački	organizacija i sudjelovanje na 8. manifestaciji pod nazivom "Slovaci do Drlaku", održanoj 28. i 29. kolovoza 2015. godine u Josipovcu Punitovačkom	2.000,00
80.	Slovačko kulturno umjetničko društvo Ivan Brnjik Slovak Jelisavac	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji "Večer Korbačika" održanoj 22. kolovoza u Jelisavcu uz nastupe brojnih kulturno umjetničkih društava iz Hrvatske i Slovačke	2.000,00
81.	Makedonsko kulturno umjetničko društvo Braća Miladinovci Osijek	organizacija i sudjelovanje na manifestaciji u Zagrebu, održanoj 14. rujna 2015. godine povodom Dana neovisnosti Makedonije	2.000,00
82.	Hrvatsko kulturno društvo "Izvor" Donja Motičina	sudjelovanja na smotrama folkloru u zemlji inozemstvu tijekom godine, a u cilju predstavljanja bogatstva i tradicije Slavonije	2.300,00
83.	Udruga Dani slavonske šume Našice	organizacija 15. festivala Dani slavonske šume održanog od 10. do 13. rujna 2015. godine u Našicama	20.000,00
84.	Konjogojska udruga "Drava" Bijelo Brdo	organizacija i sudjelovanja u smotri svatovskih zaprega održana 26. rujna 2015. godine u Bijelom Brdu	2.000,00
85.	Kultuno umjetničko društvo "Veseli Šokci" Punitovci	organizacija i sudjelovanja na folkornoj manifestaciji "Dodi milo, dođi drago" održanoj 19. rujna 2015. godine u Punitovcima uz nastup kulturno umjetničkih društava iz zemlje i inozemstva	3.000,00
86.	Udruga natjecatelja u oranju Osječko-baranjske županije	sudjelovanja na 12. županijskom natjecanju u oranju održanom 24. srpnja 2015. godine u Magadenovcu i državnom natjecanju održanom od 4. do 6. rujna 2015. godine u Suhopolju	4.000,00
87.	Osječki sajam d.o.o., Osijek	promidžbe i reklame 18. Osječkog jesenskog sajma održanog od 2. do 4. listopada 2015. godine u Osijeku	5.000,00
88.	Županijski savez pčelara Osječko-baranjske županije	Organizacija i sudjelovanja na manifestacijama "Mladi i med" održanih u listopadu 2015. godine i "Osijek je kolijevka pčelarstva" održanoj u studenom 2015. godine	20.000,00
89.	Udruga voćara "Voćar-Đakovština" i Savjetodavna služba Podružnica Osječko-baranjske županije	organizacija i sudjelovanja na 14. županijskoj izložbi "Jabučni dani 2015.", 10. regionalnoj i 8. međunarodnoj izložbi jabuka i prerađevina od jabuke održanoj od 16. do 17. listopada 2015. godine u Đakovu	5.000,00

90.	Turistička zajednica Baranje, Beli Manastir	organizacija i sudjelovanja na manifestaciji "Jesen u Baranji" održanoj 25. i 26. rujna 2015. godine u Belom Manastiru uz bogati kulturno umjetnički program te natjecanje u kuhanju fiš paprikaša kao sastavnog dijela baranjske gastronomije	5.000,00
91.	Matica Slovačka Jurjevac	organizacija i sudjelovanja na manifestaciji "Pod stoljetnim glogovima" održanoj 11. listopada 2015. godine uz nastup kulturno umjetničkih društava	2.000,00
92.	Udruga za promicanje kulturne baštine "Bakin šporet" Osijek	sudjelovanja na manifestacijama tijekom godine u cilju promicanja kulturne baštine kroz izradu rukotvorina, pripremu i prezentaciju slavonskih zaboravljenih jela i slastica	2.000,00
93.	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Željezničar" Osijek	organizacije svečanog koncerta povodom proslave 90. obljetnice postojanja HKUD-a Željezničar održanog 25. listopada 2015. godine u Osijeku uz nastup velikog broja sudionika	10.000,00
94.	Konjogojska udruga "Čepin"	organizacija i sudjelovanje na 1. Memorijalnom turniru "Antun Mandić-Tuno" održanom 25. rujna 2015. godine u Čepinu uz prikaz tradicije i kulture Slavonije i Baranje	2.000,00
95.	Udruga uzgajatelja malih životinja "Baranja", Branjin Vrh	sudjelovanje na domaćim i međunarodnim izložbama tijekom godine s baranjskim golubom i drugim malim životinjama članova Udruge	1.000,00
96.	Mesna industrija Ravlić d.o.o. Osijek	organizacija i sudjelovanja na različitim manifestacijama tijekom godine u cilju promidžbe vlastitih autohtonih proizvoda te pronalaženja novih tržišta	30.000,00
97.	Udruga malih sirara Osječko-baranjske županije "SIROS" Osijek	sudjelovanje na Prvom hrvatskom festivalu tradicijskih sireva održanom 6. i 7. studenoga 2015. godine u Zagrebu	2.000,00
98.	Udruga za njegovanje običaja Mađara-Surduk Zmajevac	organizacija 10. Vinskog maratona u Zmajevcu održanog 3. listopada 2015. godine u cilju promicanja vina i vinara, kao i autohtonih proizvoda	5.000,00
99.	Općina Bilje	organizacija 17. Ribarskih dana Kopačevo održanih 19. i 20. rujna 2015. godine u Kopačevu u cilju promocije autohtonih i tradicionalnih jela od ribe i divljači kao što je fiš paprikaš i šaran u rašljama	20.000,00
100.	Udruga Miholjačkih kuhara u kotliću "Kupusari" Donji Miholjac	organizacija i sudjelovanja na 1. Državnom prvenstvu u kuhanju sarme uz sudjelovanje natjecatelja iz Hrvatske i inozemstva održanom 17. listopada 2015. godine u Donjem Miholjcu	1.000,00
101.	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	organizacija i sudjelovanja na 5. znanstveno-stručnom skupu "Okolišno prihvatljiva proizvodnja i kvalitetne i sigurne hrane" održanom 11. prosinca 2015. godine u Osijeku	4.000,00
102.	Kulturno umjetničko društvo "Zora" Piškorevci	nabavka narodnih nošnji za potrebe nastupa na brojnim smotrama folklora u zemlji i inozemstvu	10.000,00

103.	Srpsko kulturno umjetničko društvo "Branko Radićević" Dalj	sudjelovanje na manifestaciji "Etno Pušća 2015." 31. listopada 2015. godine u Donjoj Pušći kod Zagreba	2.000,00
104.	Udruga Šokačka grana Osijek	organizacija i sudjelovanja na brojnim manifestacijama tijekom godine kao i drugih aktivnosti vezanih uz očuvanje tradicije Šokaca i šokačke riječi	3.000,00
105.	Tamburaška udruga Đerdani Đakovo	nabavka berde za potrebe nastupa na različitim manifestacijama tijekom godine	5.000,00
106.	Kulturno umjetničko društvo "Kolo" Nard	nabavka nošnji za potrebe nastupa tijekom godine kao i za nastup na smotri folkloru u Širokom Brijegu u listopadu 2015. godine	4.000,00
107.	Ceker d.o.o., Osijek	organizacija manifestacije "Advent u Tvrdi" koja održana od 28. studenoga do 31. prosinca 2015. godine na prostoru Tvrdje u Osijeku, a u cilju predstavljanja tradicijske gastronomske ponude tijekom trajanja manifestacije	10.000,00
108.	Državna ergela lipicanaca Đakovo i Lipik, Đakovo	organizacija "Božićnog bala lipicanaca 2015. godine" održanog 19. prosinca 2015. godine, a u cilju očuvanja tradicije uzgoja lipicanaca	3.000,00
109.	Turistička zajednica Baranje, Beli Manastir	organizacije tradicionalne manifestacije Advent u Baranji koja u sebi objedinjava nekoliko manifestacija u prosincu, Zimski vašar u Karancu u natjecanju pravljenja čvaraka, prodaji autohtonih proizvoda i jela pripremljenih na tradicionalni način, Božićni sajam u Dardi, Kneževim Vinogradima i Belom Manastiru s prodajom autohtonih proizvoda kao i druga događanja	3.000,00
110.	Općina Bilje	sudjelovanje na Sajmu Agro-zemlja održanom od 9. do 11. listopada 2015. godine, a u cilju predstavljanja proizvoda proizvođača autohtonih proizvoda s područja Općine Bilje	3.000,00
111.	Kulturno umjetničko društvo "Cret", Cret Bizovački	nabava ženskih čizmica za potrebe brojnih nastupa članica KUD-a "Cret"	2.500,00
112.	Hrvatski sokol Osječko-baranjske županije, Osijek	nabava dijelova odora Počasne garde Hrvatskih sokola u cilju njihovog sudjelovanja na brojnim manifestacijama tijekom godine	3.400,00
113.	Kulturno umjetničko društvo "Tamburica", Velimirovac	nabava narodnih nošnji za potrebe brojnih nastupa članova KUD-a "Tamburica" tijekom godine	3.000,00
114.	Udruga "Ladimirevački divani", Ladimirevci	organizacija i sudjelovanja na manifestaciji "25. Ladimirevački divani" održanoj 5. prosinca 2015. godine s ciljem očuvanja izvornih pjesama i običaja	1.000,00
115.	Konjogojska udruga Piškorevci	organizacija i sudjelovanja na manifestaciji pokladnog jahanje u cilju očuvanja tradicije i običaja Slavonije	2.000,00

116.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Ljubica Bošnjak, Branjin Vrh	sudjelovanje na sajmovima i drugim manifestacijama tijekom godine s vlastitim prerađevinama od voća i povrća iz vlastite poljoprivredne proizvodnje kao i novim inovativnim proizvodima kao što su gel od vina i maslačka, žele od vina, med bez pčela	1.000,00
117.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Petar Dobrovac, Kneževi Vinogradi	sudjelovanje na sajmovima i drugim manifestacijama tijekom godine s vlastitim autohtonim proizvodima kao što su kulen, kobasice, slanina i čvarci	4.500,00
118.	Srpsko kulturno umjetničko društvo "Branko Radičević" Dalj	nabave dijelova narodnih nošnji za potrebe brojnih nastupa tijekom godine	5.000,00
119.	Općina Vladislavci	organizacije tradicionalnog Ivanjskog jahanja održanog 27. prosinca 2015. godine uz sudjelovanje 50 jahača i 300 ostalih sudionika	1.000,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

4. Potpora za edukaciju poljoprivrednika

Potpore za edukaciju poljoprivrednika, kao posebna potpora poljoprivredi u okviru horizontalnih instrumenata potpore koji se primjenjuju i na poljoprivredni sektor, dodjeljuju se sudionicima i organizatorima stručnih skupova, predavanja, radionica, seminara i drugih oblika edukacije (vezano uz nove tehnike i tehnologije u poljoprivrednoj proizvodnji, rezultate istraživanja usmjerenih unaprjeđenju i povećanju poljoprivredne proizvodnje, te opće stjecanje novih znanja i vještina iz sektora poljoprivrede).

Pored navedenoga potpora se dodjeljuje za izdavanje priručnika i publikacija namijenjenih edukaciji poljoprivrednika. Potpora se dodjeljuje za troškove koji su u neposrednoj vezi s oblicima navedenih edukacije i može iznositi do 100% opravdanih troškova. Opravdani troškovi su troškovi vezani uz najam prostora i drugi neposredni troškovi vezani uz prostor za održavanje edukacije, troškovi predavača, kotizacija, troškovi tiskanja brošura i priručnika. U 2015. godini temeljem Odluke dodijeljene su tri potpore za edukaciju poljoprivrednika u ukupnom iznosu od 8.000,00 kuna, a u tablici 3. dani su podaci o korisnicima i iznosima.

Tablica 3. Pregled dodijeljenih potpora za edukaciju poljoprivrednika

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Udruga poljoprivrednika i obrtnika Općine Podgorač "Naša zemlja", Podgorač	organizacija i sudjelovanje na edukacijama o rukovanju pesticidima za pedeset članova Udruge	5.000,00
2.	Poljoprivredni fakultet u Osijeku	izdavanje knjige "Specijalna hranidba domaćih životinja", a u cilju edukacije poljoprivrednih proizvođača koji se bave stočarskom proizvodnjom	1.000,00
3.	Hrvatsko društvo za proučavanje obrade tla Antunovac	izdavanja knjige "Obrada tla u agroekološkim okvirima", a u cilju edukacije poljoprivrednih proizvođača o gospodarenju tлом na okolišno odgovoran i održiv način	2.000,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

5. Potpore za uređenje ruralnog prostora

Potpore za uređenje ruralnog prostora, dodjeljuje se za izgradnju i održavanje ruralne infrastrukture, poboljšanje komunikacijskih veza unutar ruralnog prostora popravkom i izgradnjom putne mreže, a odobrava se jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalazi ruralna infrastruktura za koju se podnosi zahtjev za potporu.

Potpore se dodjeljuje za troškove nastale vezano za izgradnju i održavanje ruralne infrastrukture, te popravak i izgradnju putne mreže i može iznositi do 50% opravdanih troškova. Opravdani troškovi su troškovi nabavke potrebnog materijala, građevinski radovi, kao i drugi troškovi koji su u neposrednoj vezi s izgradnjom i održavanjem ruralne infrastrukture, te popravkom i izgradnjom putne mreže.

U 2015. godini za ovu namjenu Županija je temeljem Odluke dodijelila potporu za 10 jedinica lokalne samouprava u ukupnom iznosu od 295.000,00 kuna, kako slijedi:

Tablica 4. Pregled dodijeljenih potpora za uređenje ruralnog prostora

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Općina Gorjani	uređenje otesnica na području katastarske općine Tomašanci radi lakšeg pristupa poljoprivrednim površinama i to nasipavanjem kamena	25.000,00
2.	Općina Strizivojna	uređenje poljskih putova koji izlaze na asfaltne površine	25.000,00
3.	Općina Donja Motičina	uređenje otesnice na području Općine Donja Motičina koje izlaze na prometnice s poljoprivrednih površina i to njihovim nasipavanjem kamenom	25.000,00
4.	Grad Belišće	uređenje otesnica u naseljima Gat, Veliškovci, Bocanjevci, Gorica Valpovačka, Tiborjanci, Vinogradci, Bistrinci i Kitišanci	30.000,00
5.	Općina Vladislavci	uređenje poljoprivredne infrastrukture na području Općine Vladislavci	25.000,00
6.	Općina Trnava	saniranje i uređenje otesnica, kao i poljskih putova i to ravnanjem i nasipavanjem kamenom	25.000,00
7.	Općina Čeminac	uređenje otesnica nasipavanjem, razvlačenjem i nabijanjem kamena	20.000,00
8.	Grad Donji Miholjac	uređenje otesnica, popravak i izgradnju putne mreže na području Grada Donjeg Miholjca	50.000,00
9.	Općina Punitovci	uređenje otesnica na području naselja u Općini Punitovci nasipavanjem i ugradnjom tucanika	20.000,00
10.	Općina Bizovac	popravljanja i uređivanja makadamskih poljskih putova u cilju bolje prohodnosti i pristupa poljoprivrednim površinama	50.000,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

I.II. PROGRAMI ZA UNAPRJEĐENJE POLJOPRIVREDE

Pored projekata utvrđenih Odlukom, Osječko-baranjska županija u 2015. godini provodila je odnosno sufinancirala i druge programe koji su usmjereni unaprjeđenju poljoprivrede.

1. Poticanje stočarske proizvodnje

Nivo razvijenosti poljoprivrede u državi ogleda se prema razini razvijenosti njene stočarske proizvodnje. Osječko-baranjska županija sa svojim proizvodnim kapacitetima biljne proizvodnje ima jedno od značajnijih mjesta među županijama u Republici Hrvatskoj. Resursi biljne proizvodnje jedan su od preduvjeta proizvodnje dovoljnih količina animalnih bjelančevina: mesa, mlijeka i jaja za ishranu stanovništva, zbog čega Županija u svom razvojnom dijelu ukupnog agrara posebno mjesto ustupa razvoju stočarske proizvodnje, u okviru koje su govedarska i svinjogojska proizvodnja najznačajnija grana stočarstva i jedne od najvažnijih grana ukupne poljoprivredne proizvodnje.

Osim što se u sustavu govedarske i svinjogojske proizvodnje osiguravaju značajni proizvodi (mlijeko i meso) njezina je važnost posebice naglašena zbog komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom. Uz to što su goveda veliki potrošači ratarskih proizvoda oni u značajnoj mjeri doprinose prirodnom povećanju plodnosti tla.

U cilju razvoja stočarske proizvodnje na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini Županija je provodila "Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini.

1.1. Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini

Radi unaprjeđenja genetskog potencijala matičnog stada u svinjogojskoj i govedarskoj proizvodnji Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na 14. sjednici 28. travnja 2015. godine Zaključak o provedbi projekta "Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini" ("Županijski glasnik" broj 5/15.), kao mjeru za održavanje i poboljšanje genetske kvalitete u stočarstvu kroz sufinanciranje genetskog rasplodnog materijala u svinjogojstvu i govedarstvu.

Unaprjeđenje genetskog potencijala matičnog stada u svinjogojskoj proizvodnji provodi se u suradnji s udrugom proizvođača svinja, a unaprjeđenje genetskog potencijala matičnog stada u govedarskoj proizvodnji provodi se u suradnji s udrugama proizvođača mlijeka i veterinarskim stanicama i veterinarskim ambulancama.

Županija je sufinancirala iznos od 50% cijene jedne doze rasplodnog genetskog materijala u svinjogojstvu, dok je u cijelosti pokrivala cijenu jedne doze rasplodnog materijala u govedarskoj proizvodnji kod poljoprivrednih gospodarstava koji imaju manje od 500 krava.

a. Sufinanciranje umjetnog osjemenjivanja za unaprjeđenje svinjogojske proizvodnje na području Osječko-baranjske županije

Jedan od glavnih problema s kojim se susrećemo na obiteljskim gospodarstvima je nezadovoljavajući pasminski sastav iz kojeg proizlazi mesna jedinica s niskim udjelom mišićnog tkiva. Naime, proizvođači se odlučuju na korištenje nerasta iz vlastitog uzgoja koji su upitne kvalitete, a s ovako proizvedenom svinjom nemoguće je konkurirati na zahtjevnom europskom tržištu. Takav način neusmjerenog osjemenjivanja uzrokuje dugoročne posljedice, stoga je osjemenjivanje rasplodnim genetskim materijalom visoke kvalitete preduvjet za intenzivnu svinjogojsku proizvodnju.

U cilju nastanka permanentnog rada na oplemenjivanju genetskog potencijala matičnog stada u svinjogojstvu Svinjogojska udruga Osječko-baranjske županije, radi pozitivnih učinaka iz prethodnih godina predložila je provođenje Projekta i u 2015. godini pod nazivom "Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini u svinjogojskoj proizvodnji". Proizvodna svojstva ovise o genotipu, utjecajima okoline i njihovoj interakciji. Iako se utjecaji okoline mogu kontrolirati tako da budu najpovoljniji, genotip je ključni faktor, a ujedno i razlog zašto upravljanje rasplodivanjem igra veliku ulogu u genetskom napretku stada.

Prema provedenom modelu, a na bazi tržišne vrijednosti rasplodnog genetskog materijala u svinjogojstvu (40,00 kuna u cijenu uključen PDV) Županija je subvencionirala dozu umjetnog sjemena s 20,00 kuna, a poljoprivredna gospodarstva koja su sudjelovala u Projektu osigurala su preostalih 20,00 kuna za jednu dozu rasplodnog genetskog materijala u svinjogojstvu. Vrijednost Projekta je 240.000,00 kuna i obuhvaćeno je oko 6.000 plotkinja, s ukupno 6.000 doza genetskog materijala u svinjogojstvu. Od ukupne vrijednosti Projekta, iznos od 120.000,00 kuna osigurala je Osječko-baranjska županija, a preostali iznos osigurala su poljoprivredna gospodarstva koja sudjeluju u Projektu.

U provođenju Projekta sudjeluju nositelji ili članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, obrtnici i zadruge, a koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Potrebno je naglasiti da je u vremenu od 2004. do 2007. godine na području Osječko-baranjske županije preko 250 uzgajivača svinja u organizaciji Centra za unapređenje stočarstva uspješno je završilo tečaj za umjetno osjemenjivanje u svinjogojstvu, stoga su isti podizali doze rasplodnog genetskog materijala u svinjogojstvu i obavljali umjetno osjemenjivanje na svojim matičnim stadima.

Projekt također značajno utječe na smanjenje broja oboljelih rasplodnih životinja od bruceloze (bolest koja se prenosi prirodnim pripustom, a prenosi je nerast - zaražene životinje pobacuju, liječenje je dugotrajno, a u većini slučajeva životinje postaju nesposobne za reprodukciju - ova bolest prenosiva je i na čovjeka). Osim toga cilj je ovog Projekta proizvođače svinja upoznati s prednostima umjetnog osjemenjivanja jer su na ovakav način proizvođači svinja smanjili troškove usluge veterinara, a usmjerenim osjemenjivanjem dolazi se do željenog pasminskog sastava, koji će kroz tov imati veću mesnu jedinicu, kao i smanjiti mogućnost širenja zaraznih bolesti.

b. Sufinanciranje umjetnog osjemenjivanja za unaprjeđenje govedarske proizvodnje na području Osječko-baranjske županije

Na području Osječko-baranjske županije djeluju dvije udruge koje okupljaju proizvođače mlijeka i to su: Udruga uzgajivača Holstein goveda Osječko-baranjske županije i Udruga uzgajivača simentalnog goveda Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Udruge).

Udruge su podnijele Osječko-baranjskoj županiji zahtjev za provođenje Projekta pod nazivom "Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini u govedarskoj proizvodnji", kao njegov nastavak iz prethodnih godina.

U okviru Projekta između Županije, Udruge uzgajivača simentalnog goveda Osječko-baranjske županije, Udruge uzgajivača Holstein goveda Osječko-baranjske županije, 5 veterinarskih stanica i 5 veterinarskih ambulanti, zaključen je Sporazum o provedbi projekta "Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini u govedarskoj proizvodnji". Vrijednost Projekta je oko 2.200.000,00 kuna, od toga Osječko-baranjska županija osigurala je iznos od 502.327,00 kuna za nabavku rasplodnog genetskog materijala u govedarstvu za 10.907 plotkinja, a preostali iznos osiguravaju poljoprivredna gospodarstva uključena u Projekt.

Udruge i veterinarske stanice/ambulante za rasplodni genetski materijal u govedarstvu kojeg samostalno obavljaju zahtjev za isplatu sredstava podnose Osječko-baranjskoj županiji. Osigurana sredstva Županija isplaćuje na žiro pravne osobe koje je osigurala rasplodni genetski materijal i s kojom su udruge sklopile Ugovor o osiguranju rasplodnog genetskog materijala.

Ovlaštene veterinarske stanice/ambulante sudjeluju u Projektu na način da obavljaju umjetno osjemenjivanje na matičnim stadima, te su strukturu računa umjetnog osjemenjivanja umanjuju za vrijednost doze rasplodnog genetskog materijala. Udruge svojim članovima izdaju potvrde s odgovarajućim brojem doza (prema broju krava), na temelju kojih veterinarske stanice/ambulante ne naplaćuju doze rasplodnog genetskog materijala u govedarstvu, kod I. umjetnog osjemenjivanja. Za poljoprivredna gospodarstva koja nisu učlanjena u Udruge doze rasplodnog genetskog materijala osigurava se putem veterinarskih stanica i ambulanti.

Značajna prednost Projekta je i njegova povezanost sa sprječavanjem širenja zaraza među stadima, te kontrola držanja i hranidbe životinja koje same po sebi imaju visoku ekonomsku vrijednost. Opravdanost provedbe ovoga Projekta kroz godine dokazuje i povećanje proizvodnje mlijeka na području Županije po jedinici proizvodnje.

2. Ustrojavanje zemljišnih knjiga i informatizacija baze podataka

Cilj ustrojavanja zemljišnih knjiga i informatizacija baze podataka u Republici Hrvatskoj je uspostava moderne, ažurne evidencije o pravnom stanju nekretnina, usklađene s katastarskom evidenciju, te koja će obzirom na tehničke i tehnološke mogućnosti biti uspostavljena korištenjem novih informatičkih tehnologija.

U 2015. godini Osječko-baranjska županija s Državnom geodetskom upravom i jedinicama lokalne samouprave sudjelovala je u provedbi Programa sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2013. - 2016. godine, ("Županijski glasnik" broj 10/13. i 9/14.), odnosno od 3. studenoga 2015. godine Programa sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2015. - 2018. godine ("Županijski glasnik" broj 11/15.).

2.1. Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije

Katastarska izmjera je postupak prikupljanja i obrade podataka o položaju, obliku, površini, načinu uporabe, te nositeljima prava na česticama zemljišta; položaju, obliku, načinu uporabe te nositeljima prava na zgradama i drugim građevinama; položaju u zgradi, površini te nositeljima prava na dijelovima zgrada; područjima posebnih pravnih odnosa na zemljištu.

Poslovi državne izmjere i katastra nekretnina obavljaju se temeljem programa, kojima se utvrđuju u prvome redu područja na kojima će se obaviti osnovni geodetski radovi, topografske izmjere i izradba državnih karata, izmjera i označivanje državne granice, izradba katastra nekretnina te izvori financiranja za provedbu programa.

Svrha programa je:

- započinjanje prve faze uspostave točne, pouzdane i ažurne katastarske evidencije zasnovane na stvarnom stanju i usklađene sa zemljišnim knjigama na utvrđenom području u cilju uspostave pravne sigurnosti vlasništva nad nekretninama,
- izrada službenih prostornih podloga (baza podataka) u cilju uspostave geodetskog prostornog sustava kao prostornog informacijskog servisa u funkciji politike upravljanja prostorom Republike Hrvatske.

Programima se također ostvaruju preduvjeti za racionalno i funkcionalno upravljanje prostorom drugih državnih tijela, kao i javnih poduzeća kojima je povjereno upravljanje nad državnim zemljištem. Sredstva potrebna za izvršenje programa te za izradbu i održavanje katastra nekretnina osiguravaju se u državnome proračunu te iz drugih izvora. U osiguravanju sredstava za obavljanje poslova državne izmjere i katastra nekretnina mogu sudjelovati županije, gradovi, općine te druge zainteresirane pravne i fizičke osobe. Sređivanje zemljišno-knjižnog stanja na temelju katastarske izmjere od velikog je značaja i kod kapitalnih ulaganja u izgradnju infrastrukturnih objekata (Koridor 5C, plinifikacija, melioracijski zahvati na zemljištu i slično).

Prema podacima Državne geodetske uprave Područni ured Osijek, iz 2003. godine, na području Osječko-baranjske županije bilo je neizmjereno ukupno 104.423,9186 ha od ukupno 414.900 ha (poljoprivredne površine 257.646 ha).

U realizaciji geodetsko-katastarske izmjere ima dva stupnja:

- u I. stupnju Županija, Državna geodetska uprava, jedinice lokalne samouprave (i drugi izvori, te, fizičke i pravne osobe) putem sporazuma o provođenju izmjere poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske ili ostalog zemljišta, osiguravaju sredstva za predmetnu izmjeru i provodi se postupak javne nabave za odabir najpovoljnijeg ponuditelja

- u II. stupnju nakon provedbe postupka javne nabave potpisuje se Ugovor o nabavi za obavljanje geodetsko-katastarskih usluga u svrhu izrade katastra nekretnina na području grada/općine.

Sufinanciranje Programa državne izmjere i katastra nekretnina, sufinancira se u sljedećem omjeru:

- Državna geodetska uprava 40%,
- Jedinice lokalne samouprave 30%,
- Osječko-baranjska županija 30%.

Ukoliko se vrši izmjera samo poljoprivrednog zemljišta, sufinancira se u sljedećem omjeru:

- Državna geodetska uprava 33%,
- Jedinice lokalne samouprave 34%,
- Osječko-baranjska županija 33%.

U 2015. godini Županija je nastavila sufinanciranje geodetsko-katastarske izmjere prema ugovorima koje je zaključila u prethodnim godinama na površini od oko 14.961 ha i to na području općina Drenje, Gorjani, Donja Motičina, Marijanci i Satnica Đakovačka, te Grada Đakovo. Zaključen je četvrti (posljednji) godišnji ugovor vezano uz izmjeru na području Općine Marijanci k.o. Čamagajevci ukupne vrijednosti 148.212,50 kuna od čega je Županija osigurala 44.463,75,00 kuna. Također je zaključen I. Dodatak Ugovoru o javnim uslugama za obavljanje geodetsko-katastarskih usluga u svrhu izrade katastra nekretnina na području Općine Donja Motičina za katastarsku općinu Donja Motičina. Za područje Općine Gorjani k.o. Gorjani zaključen je četvrti Ugovor ukupne vrijednosti 796.550,00 kuna od čega je županija osigurala 238.965,00 kuna. Nastavljeni su radovi na području Općine Magadenovac za k.o. Šljivoševce i na području Općine Satnica Đakovačka za k.o. Gašinci.

Tablica 5. Pregled aktivnosti Osječko-baranjske županije u 2015. godine usmjerene provođenju geodetsko-katastarske izmjere

Jedinica lokalne samouprave	Površina pod izmjerom	Ukupna vrijednost ugovora	Obveza Županije (30%)	Plaćeno u 2015. godini	Ostatak
Drenje - k.o. Preslatinci	1 242	1.528.135,40	458.492,67	22.729,25	0,00
Đakovo - k.o. Đakovo	2 524	7.286.518,09	2.186.927,22	7.875,00	0,00
Donja Motičina - k.o. Donja Motičina*	2 193	4.741.633,70	1.419.090,00	0,00	118.732,50
Marijanci - k.o. Čamagajevci*	698	1.492.962,00	447.888,60	44.463,75	0,00
Gorjani - k.o. Gorjani*	3 782	7.965.495,00	2.389.648,50	44.156,25	194.808,93
Satnica Đakovačka - k.o. Gašinci	2 090	1.398.525,00	419.557,50	0,00	62.235,00
Magadenovac - k.o. Šljivoševci	1 140	749.700,00	224.910,00	103.053,00	29.797,50
Ukupno:	13.669	25.162.969,19	7.546.514,49	217.402,25	405.573,93

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

*Zaključen je Okvirni sporazum (Temeljem Okvirnog sporazuma zaključuju se godišnji ugovori)

Osječko-baranjska županija sufinancira izmjeru od 2003. godine, sporazumi o udruživanju sredstava, odnosno stvaranju pretpostavki za provedbu izmjere, Županija je zaključila s 19 jedinica lokalne samouprave za 43.110 ha. U istom razdoblju Županija je s jedinicama lokalne samouprave i Državnom geodetskom upravom financirala izmjeru 33.907 ha za oko 29.500 ha obavljani poslovi izmjere, ukupna vrijednost ugovorenih poslova iznosi oko 49.295.188,00 kuna, od čega je Županija osigurala 16.524.118,00 kuna.

Tablica 6. Pregled aktivnosti Osječko-baranjske županije 2003. - 2015. godine usmjerene provođenju geodetsko-katastarske izmjere

	2003./4.	2005./6.	2007.	2008.	2009./10.	2011./12.	2013.	2014.	2015.	UKUPNO
Sporazum o sufinanciranju (udruživanje sredstava)	Đakovo, D. Miholjac, Koška, Darda, Draž, Vuka Vladislavci Šodolovci, Đak. Satnica	Feričanci Punitovci	Osijek		Našice Drenje Magadenovac D. Motičina Gorjani Marijanci					
Ukupno ha	13.562	6.069	1.700		21.779					43.110
Ugovor o nabavi	Draž 1.063 ha Vuka 127 ha Vladislavci 605 ha Šodolovci 549 ha	Darda* 1.700 ha Koška 600 ha Vuka* 360 ha D. Miholjac 1.249 ha Marijanci 2.300 ha Đak. Satnica 2.344 ha	Darda* 201 ha Feričanci 2.070 ha Osijek 1.700 ha	Đakovo 2.524 ha Punitovci 1.880 ha	Našice 1.292 ha Drenje 1.242 ha Magadenovac 2.170 ha	D. Motičina 2.221 ha** Marijanci 698 ha** Gorjani 3.782 ha** Satnica Đ 2.090 ha	Magadenovac 1.140 ha D.Motičina** Gorjani** Marijanci**	D.Motičina** Gorjani** Marijanci**	Gorjani** Marijanci** D. Motičina**	
Ukupno ha	2.344	8.553	3.971	4.404	4.704	8791	1140			33.907
Vrijednost radova	1.670.776,00	10.190.100,00	2.382.299,00	12.943.358,0	5.767.164,00	15.591.785,00	749.700,00	3.054.750,61**	811.652,90**	49.295.188,00
Osigurala Županija	551.356,08	3.102.638,10	746.100,00	3.883.007,0	1.728.221,64	5.477.532,70	224.910	916.425,19**	243.495,87**	16.524.118,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

* izmjera samo poljoprivrednog zemljišta

**U 2011. i 2012. godini, nakon provedenog postupka javne nabave zaključivali su se okvirni sporazumi koji se provode u četverogodišnjem razdoblju na način da se svake godine zaključuje godišnji ugovor kojim se precizira obim i vrijednost radova. Vrijednost radova i sredstva koje je osigurala Županija u 2014. i 2015. godini kumulativno su prikazani u godini zaključivanja Okvirnog sporazuma 2011./12. godina, te iz tog razloga iznosi navedeni u 2014. i 2015. godini nisu zbrojeni s ukupno osiguranim sredstvima i ukupno vrijednostima radova.

3. Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije

Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" radi praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja preporuka za gnojidbu s ciljem optimizacije gnojidbe i postizanja visokih i stabilnih prinosa u granicama ekonomičnosti provodi se od 2003. godine. Projekt se provodi u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Agencijom za poljoprivredno zemljište i Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku. Neposredni korisnici rezultata analize tla i preporuke za gnojidbu usjeva su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrtnici, zadruge i trgovačka društva. Maksimalan broj analiza po jednom poljoprivrednom gospodarstvu utvrđuju jedinice lokalne samouprave koje sudjeluju u Projektu.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" broj 39/13. i 48/15.) u članku 7. utvrdio je obvezu fizičkih i pravnih osoba da prate stanje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kojeg koriste na temelju ugovora o zakupu, zakupu zajedničkog pašnjaka i zakupu za ribnjake. Praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta obavlja Agencija za poljoprivredno zemljište na temelju analize tla po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika, tijekom prve godine nakon uvođenja u posjed i zadnje godine prije isteka ugovora o zakupu, zakupu zajedničkog pašnjaka i zakupa za ribnjake te periodično najmanje svake pete godine, a za korisnike koji su upisani u upisnik integrirane proizvodnje po zahtjevima takve proizvodnje. Troškove analize tla snosi korisnik zemljišta.

Skupština Osječko-baranjske županije 28. travnja 2015. godine donijela je Zaključak o provedbi projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini, radi praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja preporuka za gnojidbu, s ciljem optimizacije gnojidbe i postizanja visokih i stabilnih prinosa u granicama ekonomičnosti, uz smanjivanje ekološkog opterećenja okoliša, a Župan 9. srpnja 2015. godine Zaključak o provedbi Projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini.

Sporazumi o provedbi Projekta "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini između Županije, Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, Agencije za poljoprivredno zemljište i 40 jedinica lokalne samouprave (7 gradova i 33 općine) potpisani su 21. srpnja 2015. godine.

U Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" u 2015. godini uključilo se 7 gradova i 33 općine. U projektu nisu sudjelovale općine Đurđenovac i Strizivojna. U sufinanciranju uzoraka analiza tla Osječko-baranjska županija sudjeluje sa 40%, jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) sa 40% i krajnji korisnici s 20% od ukupne cijene uzorka.

Cijena jednog uzorka iznosi 356,73 kune. U cijenu je uračunato uzimanje uzoraka na terenu, dostava uzoraka u laboratorij, laboratorijska analiza uzorka tla, interpretacija rezultata i preporuka gnojidbe.

Informiranje krajnjih korisnika o Projektu na području jedinica lokalne samouprave koje su se uključile u ovaj Projekt, te animiranje istih da sudjeluju u Projektu, izbor korisnika usluga i naplaćivanje iznosa od 71,35 kuna od krajnjih korisnika usluge analize tla, obavljaju općine odnosno gradovi. Zbog svoje specifičnosti (nedostatak kadra, velika površina) navedene obveze na području grada Osijeka obavlja Agencija za poljoprivredno zemljište.

U tablici 7. prikazani su podaci o broju uzoraka analize tla s kojim sudjeluju pojedini gradovi/općine, te iznos financijskih sredstava koje će izdvojiti Osječko-baranjska županija, gradovi/općine i krajnji korisnici u zajedničkom Projektu "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" u 2015. godini.

Tablica 7.

GRADOVI/OPĆINE	BROJ UZORAKA ANALIZE TLA	FINANCIJSKA SREDSTVA (kn)		
		Osječko- baranjska županija (40%)	Gradovi/Općine (40%)	Krajnji korisnici (20%)
Beli Manastir	85	12.129,09	12.129,09	6.063,87
Belišće	135	19.263,15	19.263,15	9.632,25
Donji Miholjac	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Đakovo	150	21.403,80	21.403,80	10.701,90
Našice	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Osijek	150	21.403,80	21.403,80	10.701,90
Valpovo	135	19.263,15	19.263,15	9.632,25
Antunovac	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Bilje	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Bizovac	90	12.842,28	12.842,28	6.421,14
Čeminac	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Čepin	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Darda	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Donja Motičina	25	3.567,50	3.567,50	1.783,25
Draž	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Drenje	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Erdut	100	14.269,20	14.269,20	7.134,60
Ernestinovo	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Feričanci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Gorjani	34	4.851,53	4.851,53	2.425,76
Jagodnjak	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Kneževi Vinogradi	120	17.123,04	17.123,04	8.561,52
Koška	69	9.845,75	9.845,75	4.922,82
Levanjska Varoš	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Magadenovac	90	12.842,28	12.842,28	6.421,14
Marijanci	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Petlovac	60	8.561,52	8.561,52	4.280,76
Petrijevci	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Podgorač	45	6.421,25	6.421,25	3.210,37
Podravska Moslavina	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Popovac	70	9.988,44	9.988,44	4.994,22
Punitovci	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Satnica Đakovačka	20	2.853,80	2.853,80	1.427,00
Semeljci	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Šodolovci	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Trnava	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Viljevo	50	7.134,60	7.134,60	3.567,30
Viškovci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Vladislavci	35	4.994,22	4.994,22	2.497,12
Vuka	30	4.280,76	4.280,76	2.140,38
Ukupno	2.803	399.965,68	399.965,68	199.982,83

Izvor podataka: jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjske županije,

Obrada: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

Ukupna vrijednost Projekta je 999.914,19 kuna. Osječko-baranjska županija sufinancira Projekt "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" s ukupno 399.965,68 kuna, jedinice lokalne samouprave s ukupno 399.965,68 kuna, a krajnji korisnici s ukupno 199.982,83 kune.

U tablici 8. prikazan je usporedni pregled o sudjelovanju gradova/općina u zajedničkom projektu "Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima" 2003. do 2015. godine, uz napomenu da se 2013. godini projekt se nije provodio.

Tablica 8. Prikaz provedbe projekta po godinama

Godina	Broj gradova/općina	Broj uzoraka	Vrijednost projekta (kn)
2003.	12	2.307	450.000,00
2004.	23	2.965	896.319,50
2005.	25	3.290	994.567,00
2006.	27	3.305	999.101,50
2007.	26	3.306	999.403,80
2008.	34	2.985	999.995,00
2009.	35	2.985	999.995,00
2010.	30	2.686	999.871,92
2011.	39	2.846	999.002,92
2012.	39	2.803	999.914,19
2014.	40	2.803	999.914,99
2015.	40	2.803	999.914,99
Ukupno:		35.084	11.338.000,01

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

4. Provedba Nacionalnog programa navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim na području Osječko-baranjske županije

Navodnjavanje je jedna od agrotehničkih mjera u biljnoj proizvodnji kojom se tlu dodaju potrebne količine vode za optimalni razvoj biljke. Poljoprivredna proizvodnja je proizvodnja koja najviše ovisi o klimatskim uvjetima, a u vrijeme velikih klimatskih promjena navodnjavanja je ključni element za osiguranje stabilnih prinosa i poboljšanje kvalitete usjeva.

U cilju provedbe organiziranog navodnjavanja, Vlada Republike Hrvatske na svojoj 121. sjednici od 17. studenoga 2005. godine, usvojila je Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV). Cilj Programa je da se organiziranjem navodnjavanja, te okrupnjavanjem poljoprivrednog zemljišta, izmjenom strukture poljoprivredne proizvodnje, uvođenjem dohodovnih kultura, osiguraju preduvjeti za primjenu novih tehnologija u uvjetima navodnjavanja, što bi trebalo rezultirati boljim korištenjem prirodnih resursa za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju, a u konačnici voditi razvoju ruralnih prostora.

Prema veličini navodnjavanih površina Republika Hrvatska se nalazi na jednom od posljednjih mjesta u Europi. Službeni podaci ukazuju da se u Hrvatskoj navodnjavalo 1,360% obradivih poljoprivrednih površina. S obzirom na postojeće prirodne potencijale, a to su kvaliteta tla, bogati vodni resursi uz klimatske pogodnosti, nedvojbeno je da ih je potrebno koristiti za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju. Analize pokazuju da se suše u Hrvatskoj javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja, mogu smanjiti urode raznih kultura od 20-80%.

Navodnjavanje je jedna od mjera kojom se štete od suše mogu smanjiti, a u nekim područjima i potpuno izbjeći. Redukcije prinosa poljoprivrednih kultura uzgajanih bez navodnjavanja na području Republike Hrvatske iznose u prosječnim klimatskim uvjetima od 10 - 60%, a u sušnim i do 90% od biološkog potencijala, ovisno o kulturi, tipu tla i području.

Opći ciljevi NAPNAV-a kao strateške podloge za njegovo provođenje su sljedeći:

- analizirati i kvantificirati potencijale za sustavno uvođenje navodnjavanja u Republici Hrvatskoj,
- definirati prava i obveze svih sudionika u sustavu navodnjavanja,
- dokument treba biti kvalitetna osnova za planiranje uvođenja sustava za navodnjavanje, izgradnju infrastrukture i realizaciju planova proizvodnje poljoprivrednih kultura u novim uvjetima organizirane i nadzirane primjene navodnjavanja.

Prema veličini sustave za navodnjavanje dijelimo u nekoliko kategorija. U kategoriju vrlo malih sustava pripadaju navodnjavane površine manje od 5 ha, a malima se smatraju oni na površinama od 5-10 ha, a koristi ih jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Sustavi srednje veličine odnose se na navodnjavane površine od 10 - 200 ha, a potencijalni korisnici su jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te trgovačka društva, a potrebna je suglasnost svih sudionika. Veliki sustavi smatraju se oni koji se izgrađuju za navodnjavanje površina većih od 200 ha, a potencijalni korisnici su više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te jedno ili više trgovačkih društava, te je potrebna suglasnost 70% korisnika u obuhvatu samog sustava navodnjavanja.

Prema Nacionalnom projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama - NAPNAV, ukupna investicija do 2010. godine trebala je iznositi 318.500.000 eura, a do 2020. godine 591.500.000 eura. Navedenim dokumentom predviđeno je da će izgradnju vodozahvata i distribucijske mreže financirati Vlada Republike Hrvatske, dok u sustav za navodnjavanje ulaže krajnji korisnik. Tako je ukupna investicija države do 2010. godine trebala iznositi 213,4 milijuna eura, a do 2020. godine 396 milijuna eura. Do 2010. godine bila je planirana izgradnja sustava za navodnjavanje na 35.000 ha poljoprivrednih površina, odnosno do 2020. godine na ukupno 65.000 ha.

U skladu s NAPNAV-om, Plan navodnjavanja područja Osječko-baranjske županije donijela je Skupština Županije 11. ožujka 2006. godine ("Županijski glasnik" broj 3/06.). Plan navodnjavanja sadrži devet poglavlja i predstavlja opsežan i sustavno izrađen planski dokument koji je odlična osnova za daljnje detaljnije rješavanje konkretnih projekata navodnjavanja na pojedinim lokacijama Županije, a izrađen je sukladno projektnom zadatku i utemeljen u postojećoj zakonskoj regulativi.

Plan navodnjavanja na području Osječko-baranjske županije definirao je smjernice, kriterije i ograničenja za planski razvoj navodnjavanja područja, prijedlog plana i njegove faze realizacije, prijedlog izvora financiranja, te osnove upravljanja i gospodarenja vodnim resursima u svrhu navodnjavanja. Plan je baziran na potrebama za uvođenje navodnjavanja kao osnovom za daljnji opstanak i razvoj poljoprivrede. Predložena konceptijska rješenja utemeljena su u postojećim uvjetima i zasnovana na ostalim važnim studijskim i dokumentacijskim elaboratima kao što su Nacionalni plan navodnjavanja Republike Hrvatske i Vodnogospodarska osnova Republike Hrvatske s kojima su u potpunosti kompatibilni, a razmotrena je i mogućnost utjecaja izgradnje vodne stepenice Osijek.

U provedbi Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV) Osječko-baranjska županija od 2006. godine prijavljuje pojedine projekte navodnjavanja nadležnom tijelu. U 2006. godini kandidirano je nekoliko projekata od kojih je Stručni tim za izradu i provođenje NAPNAV-a i tada Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, odobrilo 11 projekata navodnjavanja na području Županije, a koji su se trebali sufinancirati u sklopu Plana upravljanja vodama Hrvatskih voda, te su i utvrđeni okvirni iznosi sufinanciranja iz Državnog proračuna za 2006. godinu.

Provedba NAPNAV-a na području Osječko-baranjske županije nastavljena je i u 2007. i 2008. godine. U skladu sa zahtjevom Hrvatskih voda od 3. studenog 2008. godine, Radna grupa za provedbu NAPNAV-a na području Osječko-baranjske županije u svom prijedlogu za 2009. godinu podržala skoro sve ranije predložene projekte navodnjavanja, odnosno ukupno 11 projekata sustava navodnjavanja. Međutim u 2009. godini Osječko-baranjskoj županiji nije odobreno sufinanciranje sredstvima iz državnog proračuna niti za jedan predloženi projekt sustava navodnjavanja.

Osječko-baranjska županija je za 2010. godinu kandidirala nekoliko projekata izrade projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja od kojih je i sustav sliva rijeke Karašice koji predstavlja jedan od najstarijih uspješnih primjera pretvaranja šumskih i močvarnih područja u Hrvatskoj u visokoproduktivne poljoprivredne površine. Studijom izvodljivosti uređenja vodnog režima sliva Karašice za potrebe višenamjenskog korištenja dokazana je opravdanost daljnjeg ulaganja u razvoj poljoprivredne proizvodnje ovog područja uvođenjem sustava navodnjavanja koji bi se zasnivao na prevođenju rijeke Drave u sliv Karašice tijekom vegetacijskog razdoblja.

Izgradnjom ovoga sustava omogućit će se navodnjavanje oko 18.500 ha poljoprivrednih površina, kao i uređenje vodnog režima na području jedinica lokalne samouprave koje mu gravitiraju, čime će se poboljšati uvjeti života i gospodarskog razvoja za oko 45.000 stanovnika. Ukupno potrebna financijska sredstva za izgradnji cijelog Sustava navodnjavanja Karašica iznose oko 572.000.000,00 kuna. Također se za potrebe urbanističkog uređenja obala uz Karašicu na području Valpova i Belišća predviđa i rekonstrukcija praga na Gatskom kanalu, rekonstrukcija ustave na početku Donje Karašice, te izvedba pragova u koritu na potezu od Valpova do Belišća i ustave nizvodno od Valpova, kojima bi se dodatno podizala razina vode Karašice na značajnim dionicama. S obzirom na veliki iznos cjelokupne investicije kao i njegovu važnost za SN Karašica prihvaćeno je sufinanciranje u omjeru 80% državni proračun 20% Županija kroz tri godine te je za provedbu navedenog zaključen Sporazum s Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva i utvrđeni su iznosi sufinanciranja prema sljedećoj dinamici:

Tablica 9. Prikaz sufinanciranja Sustava navodnjavanja Karašica

Redni broj	Sufinancijeri	Izvori sufinanciranja			
		2011.godina	2012.godina	2013.godina	Ukupno
1	MRRŠVG	2.800.000	3.200.000	3.600.000	9.600.000
2	Osječko-baranjska županija	700.000	800.000	900.000	2.400.000
Ukupno:		3.500.000	4.000.000	4.500.000	12.000.000

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

U 2010. godini s Hrvatskim vodama zaključen je i Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije Program navodnjavanja Osječko-baranjske županije za izradu Idejnog i Glavnog projekta sustava navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek. U 2011. godini nastavlja se suradnja s Hrvatskim vodama na provedbi NAPNAV-a i to kroz provedbu nekoliko novih projekata među kojima je Sustav navodnjavanja Baranja, kao i nastavak započetih u prethodnom razdoblju.

Nastavljajući započet projekt SN Karašica zaključen je s Hrvatskim vodama i Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije Program izrade projektne dokumentacije Sustava navodnjavanja Karašica. Temeljem ovog Ugovora Hrvatske vode kao komisionar provele su postupak javne nabave i na osnovu njega odabrale najpovoljnijeg ponuđača s kojim je zaključen Okvirni sporazum o izradi projektne dokumentacije Sustava navodnjavanja Karašica.

U 2011. godini, osim za Sustav navodnjavanja Karašica s Hrvatskim vodama je sklopljen i Ugovor o sufinanciranju izrade projektne dokumentacije, a odnosi se na izradu projektne dokumentacije za sljedeće sustave navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek, Dalj, Baranjsko brdo i Mala šuma-Velik vrt.

Tijekom 2012. godine nastavljena je suradnja Osječko-baranjske županije s Hrvatskim vodama na provođenju projekta Sustava navodnjavanja Karašica te je s Hrvatskim vodama sklopljen Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije sustava navodnjavanja Karašica. Također je s Hrvatskim vodama zaključen i Ugovor o sufinanciranju izrade studije o utjecaju na okoliš i Glavnog projekta Sustava navodnjavanja Baranja.

U nastavku provedbe Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV) na području Osječko-baranjske županije u 2012. godine Osječko-baranjska županija je 29. lipnja 2012. godine zaključila ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije za sustave navodnjavanja Poljoprivrednog instituta Osijek, Baranjsko brdo i Mala šuma-Velik vrt.

U rujnu 2012. godine nastavljene su aktivnosti na provedbi NAPNAV-a na području Županije i potpisana su s Hrvatskim vodama dva ugovora vezana uz izradu projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Dalji i to Ugovor o sufinanciranju izrade projektne dokumentacije i Ugovor o komisionom vođenju Projekta.

Na radnom sastanku s predstavnicima Hrvatskih voda održanom 3. listopada 2012. godine pored ostalog postignut je i dogovor da radi ubrzanja postupaka izrade projektne dokumentacije za pojedine sustave navodnjavanja, te postupke vode Hrvatske vode temeljem komisionih ugovora. Slijedom navedenog, 18. prosinca 2012. godine potpisana su dva Ugovora o komisionom vođenju projekta i to: Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija obuhvat sustava je 600 ha i Sustav navodnjavanja Puškaš, obuhvat sustava je 853 ha.

Prema Ugovorima o sufinanciranju Hrvatske vode će sufinancirati troškove izrade projektne dokumentacije za navedene sustave navodnjavanja s 80%, dok će Županija osigurati preostalih 20% potrebnih sredstava.

Tijekom 2013. godine nastavljene su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za definirane sustave navodnjavanja na kojima postoje korisnici. Tako je za Sustav navodnjavanja Dalj s Hrvatskim vodama zaključen Ugovor o sufinanciranju izrade projektne dokumentacije i Ugovor o komisionom vođenju Projekta izrade projektne dokumentacije. Zaključen je i Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Karašica, kao i Ugovor o aktivnoj reviziji Idejnog projekta Podsustava navodnjavanja Miholjački Poreč u okviru Sustava navodnjavanja Karašica. Za Sustav navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek je ishoda je lokacijska dozvola.

U cilju izrade projektne dokumentacije za pojedine sustave navodnjavanja za koje postoje krajnji korisnici, s Hrvatskim vodama je zaključen Ugovor o komisijskom vođenju projekta izrade projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija, obuhvat sustava je 600 ha. Sukladno zaključenom Ugovoru o komisijskom vođenju projekta izrade projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Puškaš, tijekom 2013. godine nastavljena je izrada ove projektne dokumentacije.

U sklopu provedbe NAPNAV-a definiran je Sustav navodnjavanja Baranja obuhvata 4.999 ha, a koji se proteže na području Općine Kneževi Vinogradi. Potrebna voda za ovaj Sustav navodnjavanja osigurat će se iz lateralnog kanala Kneževi Vinogradi-Zmajevac.

Budući da Hrvatske vode sufinanciranje projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja provode temeljem jednogodišnjih ugovora, tako je i u 2014. godine s Hrvatskim vodama zaključen Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije Program izrade projektne dokumentacije sustava navodnjavanja Karašica, a koji se odnosi na izradu projektne dokumentacije za Podsustav navodnjavanja Miholjački Poreč. Također je potpisan s Hrvatskim vodama i Ugovor o sufinanciranju izrade projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije, Program izrade projektne dokumentacije Sustav navodnjavanja Dalj, kao i Ugovor o sufinanciranju projektne dokumentacije za: SN Budimci-Krndija, SN Puškaš, SN Baranja, SN Poljoprivredni institut Osijek, SN Mala šuma-Velik Vrt, SN Baranjsko Brdo i SN Dravski rit.

Tijekom 2014. godine ishoda su konzervatorski i vodopravni uvjeti za sljedeće sustave navodnjavanja: SN Budimci-Krndija, SN Dalj I. faza, SN Miholjac-Viljevo, SN Kitišanci, SN Kapelna, ishoda je Lokacijska dozvola za SN Dalj I. faza, potvrda Glavnog projekta Sustava navodnjavanja Mala šuma-Veliki vrt, Lokacijska dozvola za Sustav navodnjavanja Dalj i Lokacijska dozvola za Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija. Također je ishoda je Potvrda Glavnog projekta Sustava navodnjavanja Mala šuma-Veliki vrt.

U 2015. godini Hrvatske vode su dostavile Županiji samo jedan Prijedlog Ugovora o sufinanciranju projektne dokumentacije na području Osječko-baranjske županije, Program izrade projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja, a koji je u sebi objedinio nekoliko ranijih godina zaključivanih ugovora o sufinanciranju. Osnovna razlika s obzirom na dosadašnje ugovore u sufinanciranju je bila u tome je što je obuhvatio sve sustave navodnjavanja koji se će se u 2015. godini sufinancirati i koji su navedeni u Prilogu broj 1. Ugovora s naznakom ukupnog iznosa sufinanciranja bez razgraničavanja po pojedinim sustavima. Navedeni Ugovor o sufinanciranju potpisan je 5. svibnja 2015. godine, a njegov prvi dodatak 2. studenog 2015. godine. Ukupan iznos sufinanciranja prema navedenom Ugovoru je bio 3.645.484,38 kuna, od navedenog iznosa Hrvatske vode su osigurale iznos od 2.798.000,00 kuna, a obveza Županija je bila 847.484,38 kuna.

U cilju pripreme projektne dokumentacije za elektroenergetske objekte za pojedine sustave navodnjavanja, zaključeni su Predugovor o priključenju za sljedeće sustave navodnjavanja: Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija. Sustav navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek i Sustav navodnjavanja Mala šuma-Velik vrt. Zaključivanjem navedenih predugovor, te nakon uplate ugovorenih financijskih sredstava, HEP je preuzeo obvezu da u razdoblju od jedne godine isprojektira potrebne elektroenergetske objekte i ishodi građevinske dozvole.

Kako bi se pripremila potrebna dokumentacija za mogućnost prijavljivanja izgradnje pojedinih sustava navodnjavanja na podmjeru 4.3., tip operacije 1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. u 2015. godini zaključeni su Ugovor o izradi studije izvodljivosti Sustava navodnjavanja Mala Šuma-Velik vrt i Ugovor o izradi studije izvodljivosti Sustava navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek, kao i njihovi dodaci. Navedene studije se moraju izraditi za sve sustave navodnjavanja koji se planiraju sufinancirati iz sredstava EU fondova, odnosno iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Za potrebe Sustava navodnjavanja Poljoprivrednog instituta Osijek izrađen je Elaborat stanja vodnoga tijela za zahvaćanje vode za njegove potrebe, a koji je pokazao da navodnjavanje iz bušenih zdenaca na ovom području neće ugroziti stanje podzemnih voda i da postoje dovoljne količine vode dobre kvalitete. Vezano uz Sustav navodnjavanja Puškaš izrađen je Hidrogeološki elaborat mikrozoniranja za navodnjavanja lokacije Puškaš u topolju iz razloga što se poljoprivredne površine u obuhvatu ovoga sustava nalaze u III. Vodozaštitnoj zoni crpilišta Toplje. Elaborat je pokazao da navodnjavanje neće utjecati na zalihe podzemnih voda ovoga Vodocrpilišta.

Nastavljena je izrada ranije ugovorene projektne dokumentacije, te su u 2015. godini potpisani dodaci sljedećim ugovorima: Prvi dodatak Ugovoru o uslugama izrade studije izvodljivosti Sustava navodnjavanja Budimci-Krndija, Prvi dodatak Ugovoru o izradi projektne dokumentacije Sustava navodnjavanja Baranjsko brdo, kao i Drugi i Treći dodatak Ugovoru o izradi projektne dokumentacije SN Dravski rit- Glavni projekt, elaborat zaštite okoliša, izvedbeni projekt i tender za izvođenje radova.

Za potrebe rješavanja imovinsko pravnih odnosa vezanih uz Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija izrađen je parcelacijski elaborat za katastarske čestice u k.o. Budimci i Krndija, a koji je potreban radi rješavanja imovinsko pravnih odnosa s Republikom Hrvatskom, odnosno zasnivanje prava služnosti za prolazak transportnog cjevovoda za potrebe navodnjavanja.

Vezano uz nastavak izrade projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Karašica, Hrvatske vode su temeljem Ugovora o komisijskom vođenju projekta provele postupak nabave i 23. ožujka 2015. godine zaključen je Ugovor o uslugama izrade Studije Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za uređenje vodnoga režima sliva i višenamjensko korištenje Karašice.

Tijekom godine Hrvatske vode su temeljem Ugovora o komisijskom vođenju projekta izrade projektne dokumentacije za Sustav navodnjavanja Dalj, proveli postupak javne nabave za izradu detaljne projektne dokumentacije za ovaj Sustav navodnjavanja. Ugovor o izradi detaljne projektne dokumentacije Sustava navodnjavanja Dalj s odabranim izvoditeljem zaključen je 10. srpnja 2015. godine, a njegova ukupna vrijednost iznosi 2.173.750,00 kuna.

Završetkom izgradnje Lateralnog kanal Kneževi Vinogradi-Zmajevac u 2015. godini, stvoreni su uvjeti za početak II. faze izgradnje Sustava navodnjavanja Baranja, a koji se odnosi na uređenje kanalske mreže. Izgradnja lateralnog kanala započela je 2013. godine, a završen je 8. lipnja 2015. godine. Ukupna vrijednost samih radova na Lateralnom kanalu prema zaključenom Ugovoru je 52.817.172,92 kn (uključivo PDV) i njegova izgradnja je financirana sredstvima državnog proračuna.

Kako se radi o velikom sustavu navodnjavanja, a čija je izgradnja i od interesa za Osječko-baranjsku županiju, Skupština Županije svojim Zaključkom prihvatila je Prijedlog Sporazuma o sufinanciranju programa izgradnje Sustava navodnjavanja Baranja, ukupne vrijednosti 21.000.000,00 kuna, te je Župan je 20. listopada 2015. godine zaključio s Ministarstvom poljoprivrede i Hrvatskim vodama, Sporazum o sufinanciranju Programa izgradnje Sustava navodnjavanja Baranja.

Tablica 10. Prikaz sufinancijera i iznosi njihovog sufinanciranja po godinama

	2015.	2016.	SVEUKUPNO
Ministarstvo poljoprivrede	3.000.000	5.400.000,00	8.400.000,00
Hrvatske vode	3.000.000	5.400.000,00	8.400.000,00
Osječko-baranjska županija	1.500.000	2.700.000,00	4.200.000,00
SVEUKUPNO:	7.500.000	13.500.000,00	21.000.000

Budući da se temeljem navedenog Sporazuma zaključuju godišnji ugovori o sufinanciranju, Župan je 18. studenog 2015. godine s Hrvatskim vodama zaključio Ugovor o sufinanciranju Programa izgradnje sustava navodnjavanja Baranja, a prema kojem je obveza Županije u sufinanciranje u 2015. godine 750.000,00 kuna. Izgradnju ovoga sustava navodnjavanja u 2015. godini Županija je sufinancirala u iznosu od 749.793,75 kuna i to prema zahtjevu Hrvatskih voda.

Tablica 11. Pregled sufinanciranja provedbe NAPNAV-a u 2015. godini

Redni broj	Sustav navodnjavanja	Iznos
1.	Sustav navodnjavanja Mala šuma-Velik vrt	238.250,00
2.	Sustav navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek	273.125,00
3.	Sustav navodnjavanja Budimci-Krndija	306.745,41
4.	Sustav navodnjavanja Karašica	231.277,84
5.	Sustav navodnjavanja Puškaš	34.750,00
6.	Sustav navodnjavanja Baranja	1.300,00
7.	Sustav navodnjavanja Baranja - izgradnja	749.793,75
8.	Sustav navodnjavanja Dalj	177.186,25
Ukupno:		2.012.428,25

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

II. POTPORE ZA IZRADU DOKUMENTACIJE ZA PROVEDBU MJERA IZ PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014. - 2020.

Ruralno područje obilježava zaostajanje u gospodarskom razvoju, nerazvijena prateća infrastruktura, uključujući dostupnost usluga i uvjeta za život što dovodi do smanjenja broja stanovnika ruralnih područja te nedostatka interesa mladih obitelji da žive i rade u ruralnim područjima. Istovremeno, ruralna područja su bogata prirodnim, društvenim i kulturnim nasljeđem. Zajedničku poljoprivrednu politiku Europske unije za razdoblje 2014. - 2020. čine dva stupa. Prvi stup ZPP-a odnosi se na izravna plaćanja i na zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda. Njegov je cilj osigurati poljoprivrednim proizvođačima stabilan dohodak uz stabilne i prihvatljive cijene poljoprivrednih proizvoda na tržištu EU. Ovaj stup se financira iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi koji osigurava izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima u zemljama članicama i mjere kojima se reguliraju poljoprivredna tržišta.

Politika ruralnog razvoja je drugi stup i postala je temeljni element europskog poljoprivrednog modela, koji se temelji na načelu multifunkcionalnosti poljoprivredne djelatnosti. Njezin je glavni cilj uspostaviti koherentan i održiv okvir koji će ruralnim područjima zajamčiti budućnost, prije svega na osnovi njihove sposobnosti da pruže širok raspon javnih usluga koje nadilaze okvir same proizvodnje prehrambenih proizvoda te na temelju potencijala ruralnog gospodarstva da stvara nove izvore dohotka i radnih mjesta, štiteći pri tome kulturnu baštinu, okoliš te ruralno nasljeđe. Drugi stup se financira iz sredstava Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj. Fond je usmjeren na smanjivanje razlika između regija EU kroz sufinanciranje projekata ruralnog razvoja.

Strateški ciljevi su:

- cilj 1. Poticanje konkurentnosti poljoprivrede
- cilj 2. Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
- cilj 3. Postići ravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. osigurao je godišnju alokaciju u iznosu 333 milijuna eura, uz moguća mala odstupanja. Veoma veliku važnost za osiguranje kvalitetne komunalne i društvene infrastrukture u ruralnom prostoru kako bi ruralna područja postala poželjna mjesta za život stanovništva, kao i njihov ostanak u tom prostoru ima provedba mjere M07 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, za koju je u programskom razdoblju 2014. - 2020. planirano ukupno 265.882.352,94 eura.

U cilju provedbe mjere M07 ministar poljoprivrede donio je Pravilnik o provedbi Mjere 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. ("Narodne novine" broj 22/15.), koja sadrži tri podmjere, a to su:

- Podmjera 7.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prorodne vrijednosti
- Podmjera 7.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganje u obnovljive izvore energije i uštedu energije
- Podmjera 7.4. Ulaganja u pokretanje, poboljšavanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.

Podmjera 7.2. sastoji se od dva tipa operacija i to: 7.2.1. Ulaganje u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, a kojoj su korisnici javni isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe ili javne odvodnje i operacije 7.2.2. Ulaganje u nerazvrstane ceste, a u kojoj su korisnici jedinice lokalne samouprave, a prihvatljivo ulaganje je građenje nerazvrstanih cesta. Navedenim Pravilnikom propisani su i uvjeti prihvatljivosti, kao i visina potpore, odnosno najviši iznos prihvatljivih troškova koji po pojedinim projektu iznosi 1.000.000 eura.

U podmjeri 7.4. Ulaganja u pokretanje, poboljšavanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu, korisnici su osim jedinica lokalne samouprave, trgovačka društva u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija, te udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima, te lokalne akcijske grupe.

Navedenim Pravilnikom utvrđeni su i uvjeti prihvatljivosti, kao i intenzitet potpore koji ovisi o indeksu razvijenosti u odnosu na prosjek Republike Hrvatske, a može biti od 80% pa do 100% u slučaju kada je ulaganje u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti manji od 75% prosjeka Republike Hrvatske.

Većina jedinica lokalne samouprave s područja Županije nema niti fiskalne, a niti dovoljne ljudske kapacitete za pripremu pojedinih projekata koji će se prijavljivati na otvorene natječaje za pojedine podmjere u okviru Mjere 07. Radi stvaranja pretpostavki za provedbu Mjere 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. (u daljnjem tekstu: Program ruralnog razvoja), te ostvarivanja ciljeva iz Županijske razvojne strategije u dijelu koji se odnosi na razvoj infrastrukturnih sustava, razvoj ruralnog prostora i kontinentalnog turizma, kako bi se unaprijedila kvaliteta života u ruralnom prostoru i stvorili uvjeti za ostanak stanovništva u tim prostorima, Skupština Osječko-baranjske županije donijela je Odluku o potporama za izradu dokumentacije za provedbu mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. ("Županijski glasnik" broj 6/15.). U Proračunu Županije za 2015. godinu za ovu namjenu osigurana su sredstva u iznosu od 2.000.000,00 kuna.

Odlukom su uređeni uvjeti, način, te postupak odobravanja potpora za izradu dokumentacije za provedbu Mjere 07 iz Programa ruralnog razvoja korisnicima odnosno jedinicama lokalne samouprave s područja Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija).

Potpore jedinici lokalne samouprave nije bespovratna nego ju je ona obvezna vratiti Županiji, nakon što Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: provedbeno tijelo) izvrši prvu isplatu sredstava za sve prihvatljive troškove, a među kojima su troškovi za izradu dokumentacije za koje je Županija dodijelila potporu. Jedinica lokalne samouprave može tijekom godine podnijeti jednu prijavu za svaku podmjeru. Ukoliko podnese više prijava tijekom godine, nova potpora se ne može odobriti dok nije Županiji u cijelosti vratila ranije odobrenu potporu za prihvatljive troškove.

Pravo na podnošenje prijava za potporu imaju samo podnositelji zahtjeva koji su u cijelosti opravdali dosadašnje namjensko korištenje ranije dodijeljenih sredstava iz županijskog proračuna bez obzira na namjenu, te nemaju obveze prema županijskom proračunu.

Potpore za izradu dokumentacije (nastavno: Potpore) se odobravaju za projekte prihvatljivih ulaganja iz podmjere 7.2 Ulaganje u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture (nastavno: Podmjera 7.2.) i podmjere 7.4. Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširivanje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu (nastavno: Podmjera 7.4.).

Potpore se odobravaju za troškove povezane s prihvatljivim ulaganjima u Podmjeri 7.2. tip operacije 7.2.2. (ulaganja u dokumentaciju za građenje nerazvrstanih cesta) i Podmjeri 7.4, a odnose se na:

- troškove investicijskih i drugih studija, te drugih pripremnih dokumenata,
- troškove izrade projektno-tehničke dokumentacije, geodetskih usluga, elaborata i studija izvodljivosti, kao
- i druge dokumentacije za čiju izradu se utvrdi potreba prilikom izrade dokumentacije iz prethodne točke,
- troškove PDV-a ukoliko korisnik nije upisan u registar obveznika PDV-a.

Prihvatljiva ulaganja moraju ispunjavati uvjete prihvatljivosti utvrđene Programom ruralnog razvoja i posebnog propisa za podmjeru 7.2. tip operacije 7.2.2. i podmjeru 7.4.

Prihvatljiva ulaganja u Podmjeri 7.4. u smislu Odluke su ulaganja u dokumentaciju za građenje: vatrogasnog doma i spremišta, društvenog doma/kulturnog centra, planinarskog doma i skloništa, turističkog informativnog centra, dječjeg igrališta, sportske građevine, objekta za slatkovodni sportski ribolov (ribički dom, nadstrešnica i drugo), rekreacijske zone na rijekama i jezerima, biciklističke staze i trake, tematske putove i parkove, građevine za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu, javne zelene površine (parkovi i slično), pješačke staze, pješačke zone, otvorenog odvodnog kanala koji nije sastavni dio ceste, groblja (komunalne infrastrukture i prateće građevine), tržnice, javne prometne površine (trg, pothodnik, nadvožnjak, javne stubi i prolaz).

Potpore za prihvatljiva ulaganja iznose do 50% od ukupno nastalih troškova po pojedinom projektu, a najviše do iznosa od 250.000,00 kuna.

Sukladno Odluci, Povjerenstvo za potpore za izradu dokumentacije za provedbu Programa ruralnog razvoja objavilo je 30. rujna 2015. godine na internetskoj stranici Županije Javni poziv za dodjelu potpora za izradu dokumentacije za provedbu mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

Javni poziv bio je otvoren do utroška sredstava planiranih u Proračunu Osječko-baranjske županije za 2015. godinu, a najkasnije do 31. listopada 2015. godine.

Odlukom je dana mogućnost jedinicama lokalne samouprave da u njihovo ime i za račun povjere Županiji provedbu postupka i ugovori izradu dokumenata, a za čiju izradu je odobrena potpora te da Županija s istima zaključuje ugovor o komisionom vođenju poslova izrade dokumentacije i ugovor o sufinanciranju. Ovu mogućnost iskoristila je Općina Vladislavci.

U 2015. godini temeljem Odluke o potporama za izradu dokumentacije za provedbu mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. dodijeljeno je 10 potpora u ukupnom iznosu od 980.023,87 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 12.

Tablica 12. Pregled dodijeljenih potpora za izradu dokumentacije za provedbu mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Općina Gorjani	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju pješačkih staza u naselju Gorjani i Tomašanci	85.000,00
2.	Općina Punitovci	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju nerazvrstanih cesta na području Općine Punitovci	85.437,50
3.	Općina Marijanci	izrada potrebne dokumentacije za rekonstrukciju nerazvrstanih cesta na području Općine Marijanci	127.001,87
4.	Općina Jagodnjak	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju prometnice, parkirališta, pješačke staze i instalacijskog kanala u ulicama Zmaj Jove Jovanovića i Branka Radićevića u Jagodnjaku	41.437,50
5.	Općina Jagodnjak	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju sportskih terena u Jagodnjaku	33.125,00
6.	Općina Antunovac	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju sportske dvorane u Antunovcu	159.375,00

7.	Općina Vladislavci	izrada potrebne dokumentacije za uređenje pješačkih staza i trgova te uređenja javnih površina na području Općine Vladislavci	225.000,00
8.	Općina Vladislavci	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju nerazvrstanih cesta na području Općine Vladislavci	71.875,00
9.	Općina Donja Motičina	izrada potrebne dokumentacije za izgradnju društvenog doma	95.000,00
10.	Općina Viškovci	troškova izrade potrebne dokumentacije za izgradnju društvenog doma u Forkuševcima	56.772,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

III. POTPORE RURALNOM TURIZMU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE U 2015. GODINI

Ruralni turizam je postao najprepoznatljiviji posebni oblik turističkih usluga kojemu se u Slavoniji i Baranji daje veliki značaj poglavito zbog kompleksnosti usluga i razvoja ruralnih područja. Naša Županija u samom je vrhu u razvoju turizma među kontinentalnim županijama. Važnost ruralnog turizma, prije svega, ogleda su u vrlo važnoj interakciji poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije, tradicijske gastronomije i turističkih usluga, jednom riječju korištenju već postojećih resursa.

Razvojnou strategijom Osječko-baranjske županije, temeljnim planskim dokumentom za održivi gospodarski razvoj Županije, strateški ciljevi jednake važnosti, unutar kojih se nalazi definirano petnaest prioriteta. Jedan od ciljeva je razvoj konkurentskog gospodarstva, te prioritet - razvoj kontinentalnog turizma.

Radi stvaranja pretpostavki za provedbu Županijske razvojne strategije u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje strateškog cilja razvoja konkurentnog gospodarstva kroz razvoj ruralnog turizma, Skupština Županije je donijela Odluku o potporama u ruralnom turizmu na području Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 6/15.) nastavno: Odluka o potporama u ruralnom turizmu, kojom su se uredili uvjeti, način, te postupak odobravanja potpora u ruralnom turizmu na području Županije. Pod potporama u ruralnom turizmu podrazumijevaju se nepovratna financijska sredstva odobrena iz Proračuna Županije za projekte i aktivnosti usmjerene postizanju ciljeva razvoja ruralnog turizma utvrđenih strategijskim i programskim odrednicama razvoja Županije.

Vrste potpora:

1. Potpora za ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma,
2. Potpora za autohtonu eno i gastro ponudu,
3. Potpora za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i manifestacijama.

Potpore za razvoj turizma smatraju se potporama male vrijednosti u smislu članka 2. stavak 1. podstavak 5. Zakona o državnim potporama ("Narodne novine" broj 47/14.), uređenog Uredbom Komisije (EU) br. 1407/2013 o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (Službeni list Europske unije L352/1 od 24. prosinca 2013. godine).

Navedenom Uredbom Komisije (EU) br. 1407/2013 uređene su de minimis potpore koje se dodjeljuju poduzetniku, a koja zbog svoga iznosa ne narušava ili ne prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja i ne utječe na trgovinu između država članica Europske unije te ne predstavlja državnu potporu iz članka 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Prema navedenoj Uredbi poduzetnik je svaki subjekt koji obavlja gospodarsku djelatnost bez obzira na njegov pravni status ili način financiranja. Gornja granica de minimis potpora koje može primiti jedan poduzetnik je 200.000 eura u bilo kojem trogodišnjem razdoblju. Za potrebe utvrđivanja prethodno navedene gornje granice potpore se izražavaju kao bespovratna novčana sredstva, a prema članku 4. stavak 2. navedene Uredbe potpora sadržana u bespovratnim sredstvima smatra se transparentnom de minimis potporom.

Korisnici potpora su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti i trgovačka društva registrirani za pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u ruralnom turizmu, udruge registrirane za djelatnosti povezane uz selektivne oblike ruralnog turizma i druge fizičke i pravne osobe koje imaju prebivalište odnosno sjedište na području Županije i koje ispunjavaju ostale uvjete utvrđene Odlukom o potporama u ruralnom turizmu i posebnim propisima odnosno pravilima o potporama male vrijednosti.

Pravo na podnošenje prijave nisu imali podnositelji koji su blokirani, odnosno u stečaju ili u postupku predstečajne nagodbe, odnosno koji su u postupku likvidacije. Također pravo na podnošenje prijave imali su samo podnositelji koji su u cijelosti opravdali namjensko korištenje ranije dodijeljenih sredstava iz županijskog proračuna.

- Sukladno Odluci, Povjerenstvo je objavilo 30. rujna 2015. godine na Web stranici Županije:
- Javni poziv za dodjelu potpora za ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini
  - Javni poziv za dodjelu potpora za ulaganja u autohtonu eno i gastro ponudu na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini
  - Javni poziv za dodjelu potpora za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama.

Javni pozivi bili su otvoreni do utroška sredstava planiranih u Proračunu Osječko-baranjske županije za 2015. godinu, a najkasnije do 31. listopada 2015. godine.

1. Potpora za ulaganje u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma

Potpore za ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma dodjeljuje se za ulaganja u razvoj i unaprjeđenje ugostiteljske i turističke usluge u ruralnom turizmu s ciljem podizanja razine kvalitete usluge, odnosno ostvarenje drugih ciljeva utvrđenih Županijskom razvojnom strategijom ili drugim planskim dokumentom, a osobito za:

- ulaganje u objekte za pružanje turističkih, odnosno ugostiteljskih usluga,
- ulaganja koja se odnose za ispunjavanje potrebnih uvjeta utvrđenih posebnim propisima za obavljanje registrirane djelatnosti ili nove djelatnosti,
- ulaganja u podizanje kvalitete usluge i konkurentnosti,
- ulaganja u svezi s proširenjem ponude ugostiteljskih i turističkih usluga,
- marketinške aktivnosti.

Potpore iznosi do 50% prihvatljivih troškova izvršenog ulaganja, a najviše do iznosa od 30.000,00 kuna. U 2015. godini temeljem Odluke o potporama u ruralnom turizmu za ulaganje u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma dodijeljeno je 20 potpora u ukupnom iznosu od 338.570,00 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 12.

Tablica 13. Pregled dodijeljenih potpora za ulaganje u razvoj i unaprjeđenje ruralnog turizma na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Seljačko domaćinstvo Novačić, vl. Tatjana Novačić, Popovac	povećanje konkurentnosti, broja dolazaka turista i popunjavanje predsezona i posezone izgradnjom zatvorenoga bazena	30.000,00
2.	Citadela, zajednički ugostiteljski i poljoprivredni obrt, vl. Dozo Lazar i Silard Lazar, Vardarac	uređenje objekta za pružanje usluga u turizmu i ugostiteljstvu	30.000,00
3.	OPG "Seoski turizam Lacković", vlasnik Srđan Lacković, Bilje	opremanje objekta za pružanje usluga u turizmu i ugostiteljstvu	7.800,00

4.	Zajednica športskih ribolovnih društava Baranje, Beli Manastir	nabava čamca za prijevoz turista i prikolice za prijevoz čamca	10.900,00
5.	Seljačko domaćinstvo "Crvendać", vlasnica Ankica Bilandžić, Bilje,	opremanje objekta za pružanje ugostiteljskih usluga u turizmu u seljačkom domaćinstvu	12.750,00
6.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Balaš Sreto - "Bakine Čarolije", Karanac,	uređenje prostora, za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu	2.750,00
7.	Darosy d.o.o., za trgovinu, promet i usluge, Beli Manastir	opremanje objekta za pružanje ugostiteljskih usluga	24.050,00
8.	Marko, obrt za ugostiteljstvo i turizam, vlasnik Marko Škrobo, Karanac	izgradnja objekta proširenje smještajnih kapaciteta i ponude "Akademije blata".	30.000,00
9.	Seljačko domaćinstvo Tot-Marčik, vlasnica Biljana Tot-Marčik, Bilje,	unutrašnje preuređivanje objekta za pružanje ugostiteljskih usluga u turizmu u seljačkom domaćinstvu	9.070,00
10.	Mess, obrt za ugostiteljstvo i usluge, vlasnica Marina Šašlin, Batina,	opremanje ugostiteljskog objekta "Caffe vine bar Barriqve" "Caffe bar" i Kušaonica	30.000,00
11.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Bogdan Damir, Višnjevac, Hercegovačka 16	opremanje i uređenje objekta za pružanje turističkih usluga u turizmu u seljačkom domaćinstvu	2.350,00
12.	Seljačko obiteljsko turističko gospodarstvo Denis Sklepić, Kranac,	opremanje objekta u svrhu podizanja kvalitete usluge i povećanja smještajnog kapaciteta	9.590,00
13.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Nada Piljić, Karanac,	unutrašnje i vanjsko opremanje i uređenje objekta za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom turizmu	14.740,00
14.	Saboprodukt, obrt za poljoprivredu, usluge, trgovinu i turističke usluge u seoskom turizmu vlasnik Atila Sabo, Karanac	izgradnja, dogradnja i opremanje objekta za pružanje turističkih usluga u seoskom turizmu	30.000,00
15.	ADVENTURE ZONE j.d.o.o., Osijek	nabava opreme za organizaciju aktivnog odmora u ruralnom prostoru izrada web stranice	14.890,00
16.	Vardarčanka d.o.o., Vardarac	opremanje ugostiteljsko turističkog objekta	21.000,00
17.	Didin konak d.o.o., Kopačevo	opremanje objekta za pružanje ugostiteljskih usluga, postavljanje dodatnih vanjskih sadržaja i promidžba	25.350,00
18.	Kneževi parkovi d.o.o., Kneževi Vinogradi	opremanje bazena, postavljanje vanjskih sadržaja i promidžba	17.190,00
19.	GI-TA, obrt za trgovinu na malo, vlasnik Ferenc Ginder, Zmajevac	opremanje objekta (kuće za odmor) za iznajmljivanje	4.680,00
20.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Kolar Ljudevit, Suza	izrada i održavanje web stranice	11.460,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

2. Potpora za autohtonu eno i gastro ponudu

Potpora za ulaganja u autohtonu eno i gastro ponudu dodjeljuje se pružateljima ugostiteljskih i turističkih usluga u ruralnom turizmu koji se snabdijevaju poljoprivrednim proizvodima od lokalnih poljoprivrednih proizvođača, a što izravno pridonosi razvoju lokalnih poljoprivrednih proizvođača, povećanju konkurentnosti, te se potiče očuvanje autentične lokalne kuhinje. Lokalni poljoprivredni proizvođači su proizvođači poljoprivrednih proizvoda čija je proizvodnja najviše udaljena do 30 kilometara od objekta gdje prijavitelj pruža turističke i ugostiteljske usluge.

Potpora iznosi do 50% iznosa plaćenih računa za kupovinu poljoprivrednih proizvoda od lokalnih poljoprivrednih proizvođača, a najviše do iznosa od 5.000,00 kuna i može se ostvariti jednom godišnje. Pravo prijave za korištenje potpore imaju pružatelji usluga u ugostiteljstvu i turizmu koji imaju prebivalište odnosno sjedište na području Županije.

U 2015. godini temeljem Odluke o potporama u ruralnom turizmu za povezivanje s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima dodijeljeno je 5 potpora u ukupnom iznosu od 20.150,00 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 13.

Tablica 14. Pregled dodijeljenih potpora za povezivanje s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Citadela, zajednički ugostiteljski i poljoprivredni obrt, vl. Dozo Lazar i Silard Lazar, Vardarac	nabavka rakije, luka, paprike, krumpira i mesa	5.000,00
2.	Darosy d.o.o., za trgovinu, promet i usluge, Beli Manastir	nabava ribe za pripremu autohtonih tradicionalnih specijaliteti	5.000,00
3.	Sunčane toplice d.o.o., Bizovac	nabava kukuruza šećerca, prasetine, sira, gljiva	2.200,00
4.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Nada Piljić, Karanac,	nabava vina	2.950,00
5.	Didin konak d.o.o., Kopačevo	nabava ribe za pripremu autohtonih tradicionalnih specijaliteti	5.000,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

3. Potpora za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i manifestacijama

Potpora za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama dodjeljuje se za organizaciju i/ili sudjelovanje na manifestacijama koje su od značaja za razvoj ruralnog turizma i predstavljanje turističkih potencijala Županije, kojima se promiče i predstavlja Županija kao aktivni sudionik u razvoju ruralnog turizma, a osobito za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i izložbama, znanstveno-stručnim skupovima, festivalima, smotrama, natjecanjima i drugim srodnim manifestacijama.

Visina potpora može iznositi do 50% prihvatljivih troškova. U 2015. godini temeljem Odluke o potporama u ruralnom turizmu dodijeljeno je 24 potpore za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i manifestacijama ukupnom iznosu od 82.550,00 kuna, a podaci o korisnicima i iznosima dani su u tablici 14.

Tablica 15. Pregled dodijeljenih potpora za organizaciju i sudjelovanje na sajmovima i manifestacijama

Redni broj	Naziv korisnika	Namjena korisnika	Iznos potpore u kunama
1.	Športsko ribolovno društvo "Amur" Darda	sudjelovanje na natjecanjima II. hr. lige, završnici kupa HŠRS-a i županijskoj ligi, te ostalim natjecanjima	3.000,00
2.	Zajednica športskih ribolovnih društava Baranje, Beli Manastir	organizacija baranjske lige 1-5 kolo, mala škola ribolova, pojedinačno prvenstvo	6.980,00
3.	Športsko ribolovno udruga "Belje", Kneževo	sudjelovanje i organizacija baranjske liga 1-5 kolo	2.600,00
4.	Osječki ribolovni športski klub, Osijek,	sudjelovanje na natjecanju:druga liga istok županijska liga, kup, liga veterana	3.000,00
5.	Športska ribolovna udruga "Linjak", Čeminac	sudjelovanje na natjecanju u ribolovu plovkom - Baranjska liga i županijski kup	2.110,00
6.	Sportsko rekreativna ribolovna udruga "Štuka", Popovac,	sudjelovanje i organizacija: Baranjska i županijska liga za kadete, županijski kup i Kup Hrvatske,mala škola ribolova, pojedinačno prvenstvo	2.130,00
7.	Turistička zajednica Općine Bilje, 5, Bilje	ažuriranje postojećih kataloga, izrada, tisak novih kataloga	3.000,00
8.	Športsko ribolovna udruga "Gakovac", Novi Beždan,	sudjelovanje na natjecanjima II. hr. lige, županijsk kup, te ostalim natjecanjima	2.620,00
9.	Udruga uzgajivača njemačkih ovčara OBŽ, Čepin,	organizacija 13. Specijalne izložbe njemačkih ovčara - Osijek 3. memorijal "Davor Mikulić"	4.910,00
10.	Športski ribolovni klub "Linjak", Josipovac	sudjelovanje na završnica 62. kupa HŠRS, 3. Kup "Linjak"	3.000,00
11.	Natjecateljski rekreativni ribolovni klub "Esseker", Osijek,	natjecanje 7. i 8. kolo III. lige HRŠS-a , Esseker kup Osijek.	3.000,00
12.	Športsko ribolovna udruga "Smuđ", Beli Manastir	organizacija i sudjelovanje na ribolovnom natjecanju 23.5.2015.godine	3.000,00
13.	Orjentacijski klub "Sova", Sećerana, Radnička 8	organizacija međunarodnih natjecanja: V. Slavonija i Baranja open 21. i 22. 3. 2015. u Našicama, IV. Surduk trek-Baranja 29.8.2015. godine	10.130,00
14.	Športska ribolovna udruga "Štuka", Baranjsko Petrovo Selo	sudjelovanje u: baranjskoj ligi 3 kolo, Županijska liga treće kolo, Salori kup	2.030,00
15.	Državna ergela Đakovo i Lipik., Đakovo	organizacija, sudjelovanje na manifestaciji "Dan ergele Đakovo" i "Uskrs na ergeli Đakovo" i njihova promidžba	4.700,00
16.	Športsko ribolovno društvo "Linjak", Topolje,	organizacija i sudjelovanje na ribolovnim natjecanjima u 2015. godini	870,00
17.	Šaranaški tim C.T. ATTRACT Baits, Tomislav Zorbas, Mandićevac	sudjelovanje na međunarodnom natjecanju u Mađarskoj od 4. do 9. svibnja 2015. godine i nabava opreme za potrebe natjecanja	2.650,00

18.	Turistička zajednica Grada Belišće, Belišće,	organizacija "1. državnog natjecanja u kuhanju čobanca"	3.970,00
19.	Športska ribolovna udruga "Piškur", Međimurska 47, Kozarac	sudjelovanje na ribolovnim natjecanjima Baranjska liga 1.-5. kolo	1.260,00
20.	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Kolar Ljudevit, Suza	sudjelovanje na 21. Agro zemlja 2015 u Bizovcu, 3. festival Hrane i vina Zagreb, Wine Expo 2015 Split i Wine Os 2015	7.990,00
21.	Športska ribolovna udruga "Bjelica", Mece	sudjelovanje na ribolovnim natjecanjima Baranjska liga 1.-5. kolo	2.100,00
22.	Športsko ribolovno društvo "Vir", Duboševica,	organizacija male škole ribolova 21. kolovoz 2015. godine u Topolju u trajaju od 3 dana	530,00
23.	Čokoladarnica CHADE, M. Osijek	sudjelovanje na Špancirfestu u Varaždinu 21.08. - 30. 08. 2015	4.810,00
24.	Športski ribolovni savez Osječko-baranjske županije, Osijek	organizacija okruglih stolova i sudjelovanje na sajmu SALORI od 17. do 19. 4. 2015.	2.160,00

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije

ZAKLJUČAK

Poljoprivreda kao gospodarska djelatnost vezana je uz biljnu i stočarsku proizvodnju, kao i preradu, promet poljoprivrednih proizvoda, te razvoj ruralnog turizma kroz razvoj ruralnog prostora.

Strateški ciljevi razvoja Županije su održivi razvoj i unaprjeđenje prostora, razvoj konkurentnog gospodarstva, a jedna od značajnih mjera u ostvarivanju cilja razvoja konkurentnog gospodarstva je razvoj kontinentalnog turizma. Mogućnosti za ekonomski razvitak i poboljšanje uvjeta življenja na području naše Županije nalaze se prije svega u prirodnim resursima, očuvanom okolišu, bogatstvu vodotokova, umjerenoj klimi što omogućava bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta, kako u prirodi (poznate slavonske šume) tako i mogućnostima uzgoja, dobrom zemljopisnom položaju, izgrađenosti infrastrukture i napose u ljudskom potencijalu.

Turizam u našoj Županiji ima tendenciju uspona. Kao značajan izvozni proizvod pruža veće mogućnosti zapošljavanja stanovništva različitog profila zanimanja i dobnih skupina, a Osječko-baranjska županija ima potencijala i može ponuditi tržištu programe kontinentalnog turizma uvažavajući prednosti ekološki održive poljoprivrede i očuvanog okoliša. Danas Osječko-baranjska županija bilježi oko 174.000 noćenja i prema tim podacima je u vrhu kontinentalnih županija i po relevantnim pokazateljima, ali i po stopama rasta.

U razvoju turizma Osječko-baranjska županija pridaje pozornost manifestacijama koje imaju za cilj promicanje eno i gastro ponude, kulturne baštine, tradicije i narodnih običaja. Kroz manifestacije stvaramo novi turistički proizvod koji objedinjuje cjelokupnu turističku ponudu određenog prostora. Veoma važan pokretač cjelokupnog ruralnog razvoja i ruralnog turizma Osječko-baranjske županije je razvoj vinskog turizma. U cilju navedenog Županija poduzima određene aktivnosti i mjere kako bi se svi sadržaji u vinorodnim područjima koji su usmjereni vinskom turizmu što više unaprijedili kako bi promovirali Županiju i kao destinaciju s vrhunskim vinima i bogatom gastronomskom ponudom.

U segmentu ruralnog turizma prema navedenom dokumentu, Republika Hrvatska bi 2020. godine bila pozicionirana kao nova destinacija ruralnog turizma uz isticanje pejzažne raznolikosti te kvalitete i autentičnosti turističko-ugostiteljske i druge uslužne ponude, a sustav doživljaja temelji se posebno na ponudi prepoznatljivih ruralno-turističkih klastera s većim brojem očuvanih tradicijskih

ruralnih zajednica. Dodatni elementi diferencijacije proizvoda odnosi se na lokalnu eno-gastronomiju, očuvanosti životinjskog svijeta te bogatstvo voda. Također je utvrđena potreba stvaranja uređenije, tematizirane i sadržajne ponude na pojedinačnom seljačkim gospodarstvima, ali i na razini klastera i destinacije. Potrebno je sadržajno obogatiti ponudu obiteljskih seoskih gospodarstava, kroz uspostavu lokalnih atrakcija kao što su vinski podrumi, rekreacijski sadržaji, tematski parkovi i slično, te sustavnim mjerama poticati obnovu napuštenih sela stavljajući ih u funkciju turističke ponude.

U Europskoj se uniji sve više prepoznaje strateška važnost potpore lokalnim prehrambenim proizvodima i kratkim lancima opskrbe, kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini. Kratki lanci opskrbe određeni su kao jedan od "posebnih slučajeva" za koje države članice mogu razviti potprograme i ponuditi više iznose potpore kako bi potaknule i potpomogle njihov razvoj.

Lokalna proizvodnja hrane je dio tradicije i važna sastavnica života na ruralnim područjima. Korištenjem kratkih lanaca opskrbe, lokalnim proizvođačima ostaje veći udio dodane vrijednosti proizvoda. Osim toga, jača se lokalna ekonomija koja omogućava održivost bavljenja poljoprivredom i opstojnost malih poduzeća, obrta i poljoprivrednih gospodarstava. Razvijen sustav lokalne proizvodnje hrane treba dovesti do stvaranja raznolikosti i različitosti ruralne ekonomije. To je osobito važno za Osječko-baranjsku županiju koja se profilira kao turistički poželjna destinacija.

U narednom razdoblju provedba Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine treba stvoriti preduvjete za razvoj ruralnog prostora za zadržavanje i povratak stanovništva u ruralnim predjelima kroz nove mogućnosti dodatne zarade, a osobito provedbom mjere M06 "Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja" za koju je u programskom razdoblju osigurano 262.928.104,58 eura i Mjere 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" za koju je u programskom razdoblju osigurano 265.882.352,94 eura.

Navedena sredstva u okviru mjere M06 dostupna su korisnicima kroz: podmjeru 6.1. "Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima", podmjeru 6.2. "Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima", podmjeru 6.3. "Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava" i podmjeru 6.4. "Ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti".

U okviru Mjere 07 "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" sredstva su dostupna korisnicima kroz: podmjeru 7.1. Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti, podmjeru 7.2. Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganje u obnovljive izvore energije i uštedu energije, podmjera 7.4. Ulaganja u pokretanje, poboljšavanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.

Razvoj lokalne infrastrukture i temeljnih lokalnih usluga u ruralnim područjima, uključujući usluge vezane uz slobodno vrijeme i kulturu, obnovu sela i aktivnosti usmjerene na obnovu i poboljšanje kulturne i prirodne baštine sela i ruralnih krajobraza, ključni je element svih napora za realizaciju potencijala rasta i promicanje održivosti ruralnih područja.

Radi unaprjeđenja poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije od 2004. godini pokrenuto je niz projekata kojima je bio cilj pomoći onima koji ulažu u biljnu proizvodnju, u navodnjavanje, u podizanje dugogodišnjih nasada, u proizvodnju mlijeka, jaja i mesa, kao i onima koji imaju druga ulaganja koja u konačnici predstavljaju ulaganja u razvoj i unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Ulaganjem u istraživačke projekte Županija u suradnji sa znanstvenim i istraživačkim institucijama stvara uvjete za razvoj poljoprivredne proizvodnje na znanstvenim temeljima i rezultatima provedenih istraživanja.

Strateškim dokumentima prepoznata je važnost ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, te se provedbom različitih projekata osigurava i strukturna prilagodba i porast konkurentnosti unutar poljoprivrednog sektora. Provedbu tih projekata posebno se ističe valorizacija svakog pojedinog poljoprivrednog gospodarstva korisnika sredstava osiguranih tim projektima, te mogu za pojedince, obiteljska gospodarstva, zadruge i obrtnike, te trgovačka društva postati izvor razvojnih šansi. Uz navedeno kroz projekte se ostvaruje efikasnija suradnja između proizvođača i tako otvara mogućnost povezivanja i udruživanja temeljenih na zajedničkim stručnim, ekonomskim i organizacijskim interesima u području proizvodnje, prerade i nastupa na i prema tržištu.

U daljnjem razvoju poljoprivrede na području Županije potrebno je razvijati infrastrukturu u poljoprivredi kroz izgradnju dostatnih skladišnih prostora za povrtlarsku i voćarsku proizvodnju. Paralelno s time neophodno je intenzivno poticanje uspostave prerađivačkih postrojenja za voće i povrće. Zbog dobre opskrbljenosti vodom potrebno je nastaviti s aktivnostima na provedbi Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, razvijati povrtlarsku i voćarsku proizvodnju i na takav način mijenjati sjetvenu strukturu površina te snažno poticati radno intenzivne proizvodnje, odnosno proizvodnje koje godišnje imaju više od 2.000 radnih sati.

Republika Hrvatska postala je dio globalnog tržišta na kojem je konkurentnost proizvodnje preduvjet opstanka, stoga je potrebna stalna prilagodba uvjetima ovakvog tržišta. Kako bismo se diversificirali na tržištu i u svijesti potrošača, Osječko-baranjska županija je u sklopu provedbe projekta "Jabuka.net: Umrežavanjem i marketingom prema ekonomskom razvoju" stvorila brend "Slavonska jabuka Dika" i osnovan je i klaster proizvođača jabuka. Brandingom poljoprivrednih proizvoda, kao i stvaranjem robnih marki drugih poljoprivrednih proizvoda čvršće ćemo se pozicionirati, te potencirati svijest i lojalnost prema brandu. Osim toga potrebno je aktivnije raditi na zaštiti poljoprivrednih proizvoda s područja Županije, dobivanjem oznake izvornosti, oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnog specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. U cilju gospodarskog razvoja Županije potrebno je primarnu poljoprivrednu proizvodnju staviti u funkciju zadovoljavanja potreba domaćeg tržišta, razvoja prehrambene industrije koja mora stvoriti dodanu vrijednost uz povećanje broja radnih mjesta, te razvijati i uvoditi nove tehnologije u funkciji održivog razvoja i zaštite okoliša, kao i razvijati proizvodnju temeljenu na ekološkim načelima, budući da posjedujemo sve potrebne resurse.

Razvojem i unaprjeđenjem poljoprivredne proizvodnje stvaramo i sve potrebne uvjete za razvoj tržišta gdje bi se na temelju ponude i potražnje, kao i kvalitete poljoprivrednih proizvoda, formirale cijene, koje ne bi bile podložne oscilacijama koje imaju sada na tom tržištu. U velikoj mjeri razvoj poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije ovisi i o spremnosti znanstvenog potencijala i nacionalne znanstvene elite da intelektualni kapital uključe u rješavanje konkretnih problema. Perspektivu trebamo tražiti u proizvodima visokog stupnja obrade i proizvodima u koje je ugrađeno više znanja i intelektualnog kapitala, odnosno onima koji imaju bolju marketinšku obradu i razvijene brendove.

Republika Hrvatska ulaskom u Europsku uniju u poljoprivredi primjenjuje Zajedničku poljoprivrednu politiku (u daljnjem tekstu: ZPP). Ciljevi ZPP-a su potpora poljoprivrednom dohotku, osiguravanje životnog standarda za poljoprivrednu populaciju, podizanje poljoprivredne produktivnosti, stabilizacija tržišta, sigurnost opskrbe tržišta, osiguranje poljoprivrednih proizvoda za potrošače po razumnim cijenama.

Reformirana Zajednička poljoprivredna politika 2014. - 2020. stavlja veći naglasak na zaštitu okoliša, osigurava pravedniju raspodjelu sredstava EU i pomoći poljoprivrednicima kako bi se bolje nosili s tržišnim izazovima. Financiranje zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2014. - 2020. godine osigurava se iz Europskog fondom za jamstva u poljoprivredi koji osigurava izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima (EFJP) kao I. stup i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) koji je usmjeren na financiranje programa za ruralni razvoj kao II. Stup (nacionalna omotnica).

Za izravna plaćanja predviđena je ukupna omotnica od 373 milijuna eura godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz EPJF kroz 10 godina (35% sredstava za 2015. g. isplaćuje se iz EPJF, 40% za 2016. g, itd. do 100% izravnih plaćanja iz EPJF za 2022. godinu.). Republika Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do 100% iznosa nacionalne omotnice izravnih plaćanja za pojedinu godinu. Pored toga, Republika Hrvatska raspolaže dodatnom omotnicom za razminirane poljoprivredne površine, koja iznosi maksimalno 9,6 milijuna eura godišnje (godišnji iznos omotnice ovisi o broju razminiranih hektara privedenih poljoprivrednoj svrsi), također s postupnim uvođenjem financiranja iz EPJF kroz 10 godina (do 100% sredstava iz EPJF u 2022. g.).

Temeljem mehanizma "fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike", Republika Hrvatska koristi 15% godišnje alokacije sredstava EPFRR za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju 2015. - 2019. g. Radi se o dodatnoj alokaciji od 49,8 milijuna eura godišnje, čime se ukupna omotnica za izravna plaćanja povećava na 183.035.000 milijuna eura iz fonda EPJF za 2015. g, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog iznosa od 430.425.000 eura za izravna plaćanja za 2015. g. (uključujući omotnicu za razminirane površine).

Naša poljoprivredna gospodarstva moraju tražiti svoju priliku i kroz II. stup plaćanja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj koji je za Republiku Hrvatsku na godišnjoj razini osigurao alokaciju oko 333 miliona eura, a prema mjerama utvrđenim u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine (nastavno: Program), od koga poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj imaju velika očekivanja. Program je važan strateški dokument koji bi trebao pridonijeti razvoju hrvatske poljoprivrede i ruralnog prostora, temeljem kojega će njegovim korisnicima biti dostupno nešto više od 2,383 milijarde eura u programskom razdoblju.

Financijska sredstva koristit će se kroz 16 mjera Programa koje doprinose ciljevima ZPP:

- jačanju konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva
- poboljšanju okoliša i krajolika
- postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.

Prioriteti Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine su:

- poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- jačanje isplativosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama
- promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, dobrobiti životinja te upravljanja rizikom u poljoprivredi
- obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom
- promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru
- promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.

Ciljevi i prioriteti Programa trebaju dati odgovor na potrebu unapređenja stanja u poljoprivredi, povećanju i konkurentnosti proizvodnje i diverzifikaciji proizvoda kako bi se ispravno nosili s izazovima i poteškoćama koje nose međunarodne integracije. Iz tog razloga pristup poljoprivredi i razvoju ruralnog prostora u okviru kojeg će se razvijati ruralni turizam u narednom razdoblju poljoprivredna gospodarstva radi korištenje sredstava iz II. stupa moraju prilagoditi ciljevima i aktivnostima Programa.

Osječko-baranjska županija polazeći od činjenice kako su turizam i poljoprivreda u formiranju turističkog proizvoda komplementarne grane, ističući svoje komparativne prednosti koncipirala je svoje potpore u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ruralnom turizmu. Dugoročni održivi razvoj ruralnih područja je strateški cilj gospodarskog razvoja, budući da i drugi gospodarski i društveni sektori imaju

veliki utjecaj na razvoj ruralnih područja. Lokalno proizvedena hrana integrira sve procese od proizvodnje, prerade, distribucije i potrošnje na maloj razini i pri tome potiče razvoj održivih lokalnih gospodarstava i stvara snažnu vezu između proizvođača i potrošača, a što je cilj potpora Osječko-baranjske županije. Osobito na značenju dobiva povezanost lokalnih poljoprivrednih proizvođača s pružateljima turističkih i ugostiteljskih usluga u ruralnom prostoru.

Osječko-baranjska županija svojim potporama ruralnom prostoru i ruralnom turizmu stvara mogućnosti za daljnje zapošljavanje i ulaganja u poljoprivredne i nepoljoprivredne djelatnosti, a u cilju daljnjeg očuvanja ruralnog prostora.